

ISKRA

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TOVARNE »ISKRA« – KRANJ

9

1960

ISKRA

glasilo delovnega

kolektiva

tovarne elektrotehničnih

in finomehaničnih

izdelkov

»Iskra«, Kranj

1960

Št. 9

September

Izdaja:

Upravni odbor

Ureja:

Uredniški odbor

Odgovorni urednik:

Boris Kryštufek

Naslov uredništva:

Tovarna »Iskra«

Gorenja Sava 6

telefon 231

(interna 425)

Naslovna slika:

Kanal ob Soči

Foto:

Edo Primožič

Klišeje izdelala:

klišarna CP »Gor. tisk«

Kranj

Tisk:

CP »Gorenjski tisk«

Kranj

Naklada:

4700 izvodov

LETNIK VI.

VSEBINA

- Pred nami je še tretjina leta — inž. Alojz Grčar
- Gasilske naprave za informacije v Domu poklicnih gasilcev v Ljubljani — inž. Jože Unk
- Embalaža — pomembno vprašanje tudi v našem podjetju — Milan Stare
- Naša razstava izdelkov za široko potrošnjo v Moskvi — Maks Vertačnik
- Mi in pravilna tehniška beseda — inž. Franc Mlakar
- Se o prvem kongresu za avtomatizacijo — J.
- Bliskovita reportaža — Jan
- Iz dela Izvršnega odbora naše sindikalne podružnice — M. G.
- Ekipa »Kino-Iskra« zmaguje — Jan
- Ekskurzija predmetnih učiteljev iz ZAR — NB
- Nekaj iveri s pravnega področja — dr. Ivan Logar
- K izobraževanju odraslih — CN
- Z izleta skozi Kočevski Rog — Igor Slavec
- HTZ opozarja — Jože Pegam
- Zanimivosti iz tehnike — Jan
- Personalna kronika

**VISOKO ODLIKOVANJE
— RED JUNAKA
SOCIALISTIČNEGA
DELA
ZA ŠTIRIDESETLETNO
DOSLEDNO
REVOLUCIONARNO
DELO**

Predsednik Ljudske skupščine Ljudske republike Slovenije, tovariš Miha Marinko, je 3. septembra praznoval 60-letnico rojstva in 40-letnico aktivnega in doslednega revolucionarnega dela. Ob tem življenjskem jubileju je tovariša Miho Marinka predsednik republike odlikoval z visokim odlikovanjem — z Redom junaka socialističnega dela. Odlikovanje v priznanje velikih zaslug v borbi za pravice delavskega razreda Jugoslavije je slavlencu v imenu predsednika Tita izročil podpredsednik Zveznega izvršnega sveta, tovariš Aleksander Ranković, v prisotnosti tovarišev Edvarda Kardelja, Jovana Veselina, Ivana Gošnjaka, Veljka Zekovića in drugih, najbližjih sodelavcev tovariša Miha Marinka.

Čestitka predsednika Tita Mihi Marinku

Beograd, 7. septembra. — Predsednik republike Josip Broz-Tito je poslal predsedniku Ljudske skupščine LR Slovenije, Mihi Marinku, ob njegovi 60-letnici naslednjo brzojavko:

Dragi tovariš Miha! Ob svojem 60. rojstnem dnevu sprejmi od mene in Jovanke pristrčne čestitke in mnogo najboljših želja za srečno, dolgo in plodno življenje. Moja želja je, da bi v našem skupnem prizadevanju za zgraditev naše socialistične dežele in srečnejše bodočnosti naših narodov še nadalje dajal svoj dragoceni prispevek revolucionarnega borca.

Iskreno čestita tudi naš kolektiv

Pred nami je še ena tretjina leta

Ko smo se proti koncu preteklega leta razgovarjali o naših možnostih za leto 1960, nismo pričakovali, da nam bo to leto prineslo tolikšne težave, saj smo bili vajeni, da so bile težave iz leta v leto manjše. Zato smo postavili interno obveznost 10 milijard. Ker so tudi prvi meseci letošnjega leta potekali še kar zadovoljivo, se ni bilo težko odločiti za povišanje gospodarskega plana, saj smo računali na dodatna obratna sredstva, ki so bila nujna za izpolnitev naše interne obveznosti. V mesecu maju pa je začela proizvodnja padati tako, da nas je zelo resno začelo skrbeti, kako bomo izpolnili našo obveznost. Spodnji pregled nam kaže višino blagovne proizvodnje po posa-

meznih mesecih letošnjega in lanskega leta (tekoče cene).

Mesec	Letos	Lani	%
Januar	669.149	470.342	142,2
Februar	711.415	498.866	142,6
Marec	835.920	600.890	139,0
April	864.446	584.300	148,0
Maj	819.272	574.381	142,7
Junij	781.952	583.721	132,9
Julij	716.532	549.638	130,4
Avgust	821.532	629.168	130,6

Iz pregleda je razvidno, da je v mesecu maju proizvodnja začela padati vse do meseca avgusta, ko se je z ozirom na mesec maj, junij in julij zopet malenkostno dvignila. Rezultat za mesec avgust je naslednji:

Oddelek	Blagovna proizvodnja v 000 din			Skupna proizvodnja v 000 din		
	predvid.	proizved.	%	predvid.	proizved.	%
Mont. rot. str.	46.056	47.219	102,4	48.158	54.070	112,3
Obrat Sempeter	179.930	129.419	72	179.930	129.419	72
Mont. instr.	41.200	34.307	83,3	43.500	38.182	87,5
Mont. splošna	281.245	346.131	123,2	283.485	350.106	123,7
Mont. kinoak.	52.160	70.771	135,5	52.160	71.419	137
Mont. central	124.933	133.109	106,7	124.933	133.249	106,8
Mont. usmernik.	25.160	35.998	143,2	26.960	36.838	136,8
Sel. stavki	5.200	17.417	334	21.000	28.966	137,8
Obrat Lipnica	—	469	—	18.630	23.662	127
Ostalo	2.511	692	267	5.051	6.692	132,4
Skupaj	758.395	821.532	108,3	803.807	872.603	108,8

Vidimo, da je uspeh z ozirom na prejšnje mesece razmeroma dober, nismo pa še dosegli proizvodnje, kakršna je bila v mesecu marcu in aprilu. Uspeh bi bil lahko znatno boljši, če ne bi imeli v obratu Sempeter takih te-

žav zaradi pomanjkanja materiala, ki je bil edini vzrok nizke proizvodnje.

Naslednji pregled nam kaže proizvodnjo za 8 mesecev v odnosu na po- višani gospodarski plan (9.570).

Oddelek	Blagovna proizvodnja v 000 din			Skupna proizvodnja v 000 din		
	predvid.	proizved.	%	predvid.	proizved.	%
Mont. rot. str. in obrat Sempeter	1.565.419	1.422.839	91	1.580.938	1.444.769	91
Mont. instr.	338.746	313.881	94	380.776	359.641	94,2
Mont. splošna	2.170.124	2.309.193	106,4	2.185.719	2.355.964	107,5
Mont. kincak.	441.124	525.524	119,3	441.124	534.724	121
Mont. central	981.714	1.023.441	104,4	981.714	1.026.063	104,5
Mont. usmernik	264.510	306.649	116,4	283.110	323.972	114,5
Sel. stavki	229.200	286.448	125,1	351.700	401.601	114,2
Obrat Lipnica	17.900	516	2,9	71.060	46.688	65,7
Ostalo	21.610	30.727	142	32.003	30.727	95,8
Skupaj	6.030.347	6.219.218	103,1	6.308.144	6.524.149	103,4

Kljub velikim težavam gospodarski plan še rahlo presehamo. Če pa doslej doseženo proizvodnjo primerjamo s planom, ki naj bi nam omogočil v letošnjem letu proizvodnjo 10 milijard, potem smo trenutno za 91 milijonov pod planom. Če bomo hoteli doseči našo interno obveznost 10 milijard, potem bomo morali poleg zaostanka 91 milijonov v naslednjih mesecih dosežati sledečo vrednost proizvodnje:

september	860 milijonov
oktober	927 milijonov
november	950 milijonov
december	1000 milijonov

Razmeroma slabi pretekli meseci nam dajejo le malo upanja, da bi dosegli proizvodnjo v vrednosti 10 milijard. Upamo pa, da bomo dosegli višino gospodarskega plana, saj imamo trenutno naskoka 190 milijonov, v na-

slednjih mesecih pa moramo doseči sledečo proizvodnjo:

september	850 milijonov
oktober	915 milijonov
november	862 milijonov
december	913 milijonov

Za uspešno proizvodnjo v naslednjih mesecih je najbolj važno, da bomo redno prejeli potreben material, saj je nizki proizvodnji v preteklih mesecih bil glavni vzrok pomanjkanje materiala.

Kljub težavam pa je uspeh v letošnjem letu še vedno zelo velik, kar nam bo razvidno, če proizvodnjo letošnjih 8 mesecev primerjajo z istim obdobjem v preteklem letu:

Blagovna proizvodnja — stalne cene

	I. do VIII. mes. 1959 v 000 din		I. do VIII. mes. 1960 v 000 din		%
	predvid.	proizved.	predvid.	proizved.	
M. A.	892.174	1.618.840	181,4		
M. J.	263.103	349.610	133,0		
M. S.	1.713.659	2.325.050	135,7		
M. K.	540.603	844.687	156,2		
M. T. C.	807.710	1.026.948	127,3		
M. U.	257.817	308.140	120,1		
S. ST.	190.773	417.736	218,4		
LIP.	24.886	516	2,1		
Ostalo	99.604	30.727	30,8		
Skupaj	4.790.329	6.922.254	144,5		

Kljub težavam zaradi pomanjkanja materiala pri izdelkih avtoelektrike je povišanje proizvodnje še vedno, posebno v panogi avtoelektrike najvišje, seveda, če ne upoštevamo proizvodnje selenskih stavkov, ki je z ozirom na nove prostore dosegla še večji uspeh. Zelo se je povečala tudi proizvodnja kino-akustičnih izdelkov, čeprav še vedno znatno zaostaja za potrebami trga.

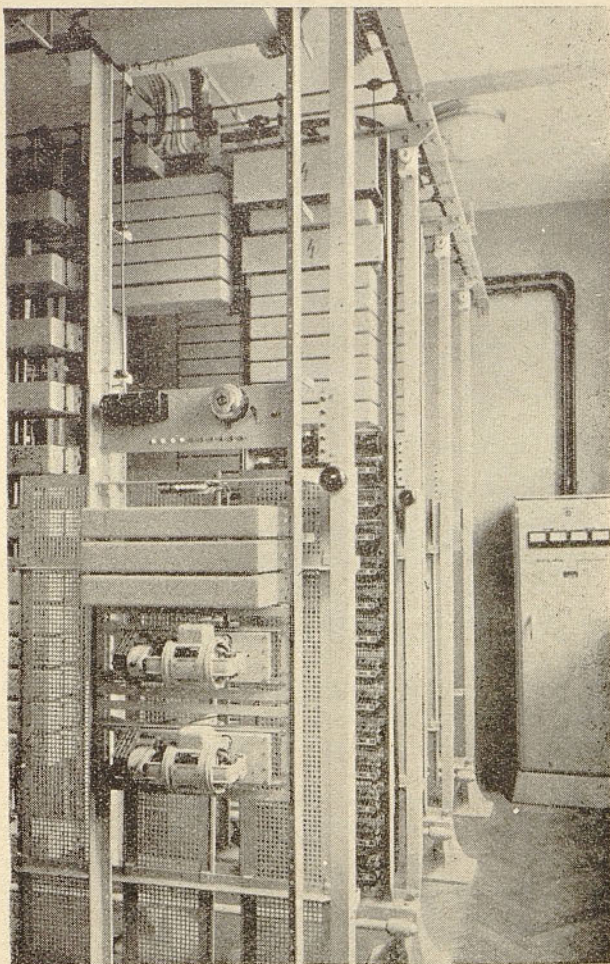
Poleg pomanjkanja materiala nas nič manj ne skrbijo premajhne kapacitete v naši proizvodnji. Znano nam je, da so kapacitete v nekaterih oddelkih že tako zasedene, da povečanje pri obstoječi opremi in prostoru ni več mogoče. Prepričani pa smo, da bodo potrebe tržišča tudi v prihodnjem letu naraščale približno enako kakor v letošnjem letu. Nastane vprašanje, kako v kratkem času povečati kapacitete, da bomo kos nalogam v prihodnjem letu. Smatramo za izredno nujno, da čimprej začne prihajati nova oprema v tovarno avtoelektrike v Sempeter, da bomo v stanju čimprej prenesti obdelavo posameznih sestavnih delov. S tem bomo sprostili kapacitete v matičnem podjetju za nove naloge. Če nam bo uspelo v kratkem času dobiti odobritev elaborata za drugo rekonstrukcijo avtoelektrike, potem bomo v stanju v prihodnjem letu vsaj v glavnem zadovoljiti potrebe tržišča. Če pa nam to ne bo uspelo, potem pa moramo biti pripravljeni na izredne težave v prihodnjem letu, ki bodo imele za posledico zelo težke in dalekosežne posledice.

Gasilske naprave za informacije v Domu poklicnih gasilcev v Ljubljani

Če želimo opremiti nov gasilski dom z najmodernejšo opremo, tedaj moramo med drugim poskrbeti tudi za sodobne naprave za informacije, to je za telefonske zveze, za alarmne naprave za javno in tiho alarimiranje ter za razno, gasilcem potrebno signalizacijo. Tu nikakor ne gre več samo za nekaj telefonskih priključkov s karakteristično številko »03«, tudi ne samo za običajno zasebno avtomatsko telefonsko centralo, pač pa gre za vrsto naprav, za kakršne koli gasilske informacije.

Ena izmed glavnih naprav je seveda požarno-prijavni del. Tu bi se lahko poslužili več vrst naprav, n. pr. takšnih z avtomatskimi javilniki, nameščenimi po mestu in okolici ter po tovarnah — toda takšne naprave niso več moderne. Javilnik je drag in suhoparen javljač. Zanj je potrebno razpusti mrežo po širokem območju, pa še vedno prav tam običajno ni javilnika, kjer ga v nesreči kar najhitreje potrebujemo. In kaj nam ta javilnik javlja? Zna nam zapisati dan in uro, kdaj je nekdo pritisnil na javilnikovo tipko, ne pove nam pa bistvenega: kaj gori, kako gori, kakšne so druge okoliščine, ki so v zvezi s požarom (veter, skladišča v bližini, ljudje v nevarnosti itd.). Vsega tega dragi javilnik ne zna. Te nedostatke pa more odpraviti telefon.

Ljubljana ima danes res še majhno število telefonskih priključkov, okoli 4 na 100 prebivalcev, toda to število nenehno raste. Poleg tega pa je sicer skromno telefonsko omrežje razpredeno po vseh mestnih predelih in je javljanje požarov možno iz vsakega dela mesta in ob vsakem času. Prav te prilike pa se vsak dan izboljšujejo, saj bo večje število telefonskih priključkov prav gotovo kaj kmalu in bo doseglo morda 10 ali 20 priključkov na 100

Zgoraj desno:

Pogled v naprave nove gasilske telefonske centrale z napravami za informacije v Domu poklicnih gasilcev v Ljubljani

Na desni:

Tri posredovalna mesta — v ospredju delovno mesto dežurnega telefonista, v sredini mesto dežurnega komandirja

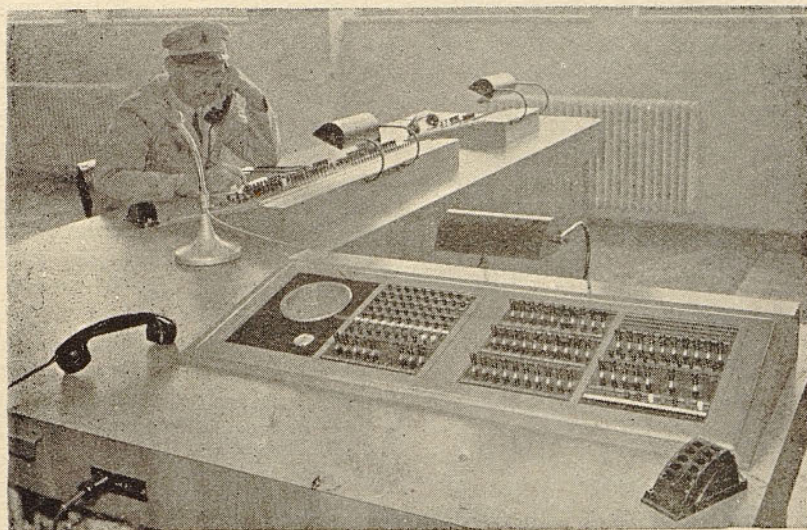
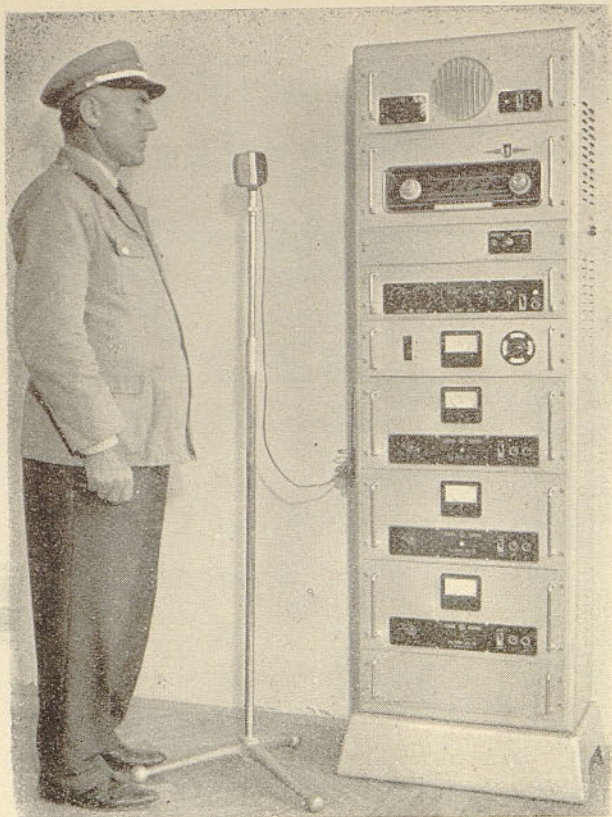

Foto: Edo Primožič

Dežurni telefonist objavlja sporočilo prek ojačevalnika
Foto: Edo Primožič

prebivalcev že v desetih letih. Ta številka namreč nikakor ni pretirana, saj bi se na ta način le približali evropskemu nivoju, za kar si pa naša država vneto prizadeva.

Iz teh razlogov je ves poudarek gasilskih komandno posredovalnih telefonskih naprav prav na telefonskih zvezah. Običajno pokličemo lahko gasilce k akciji s poznano karakteristično številko »03«, če pa želimo zveze s funkcionarji in gasilci, tedaj pa pozivamo prek mestne avtomatske telefonske centrale splošno gasilsko pozivno številko, ki je v imeniku. Na treh mestih v telefonski sobi je možno sprejeti tak poziv in nanj reagirati. Tu pa prične za gasilce prirejena tehnika.

Poziv je lahko zelo važen. Pozivajoči pa lahko čez čas oporeka svoje obvestilo, češ, saj nisem tako mislil, pozvani gasilec lahko sporočilo tudi napačno razume ipd. Prav zaradi tega pa je možno vsako sporočilo posneti na magnetofon. Če gre za požar, tedaj je dobro, da razgovor o tem že slišijo tudi vsi drugi gasilci, da se na akcijo že lahko v naprej pripravijo. Zato je možno vsako sporočilo vključiti tudi na ojačevalnik in ga posredovati gasilcem prek zvočnikov. Če komu v sporočilu ni kaj jasno, je možno na magnetofon posneti razgovor ponoviti in ga predvajati po potrebi ponovno prek zvočnikov. Seveda uporabljamo ojačevalnik tudi za skupni ali posamezni poziv gasilcev ter za hitro in glasno izdajo ustnih navodil. Ob prostem času pa seveda zvočniki lahko posredujejo glasbo z magnetofona, gramofona ali iz radijskega sprejemnika.

Poseben telefon pripada komandantu. Ker mora on imeti za boljše operativnost več možnih zvez in, ker k moderni opremi nikakor ne sodi obilica telefonskih aparatov na pisalni mizi, so vse zveze zbrane v enem, komandnem aparatu. Od tu je možno vzpostavljati zveze do priključkov lastne, zasebne avtomatske telefonske centrale, v centralo za javni promet (»na pošto«), kontrolirati posredovalce pri telefonskih posredovalnih mestih ter s »hitrim izbiralnikom« kar najhitreje pozvati 4 referente, četudi so ti morda telefonsko zasedeni, pri tem pa ni potrebna druga operacija, ko pritisniti na ustrezno tipko na telefonskem aparatu.

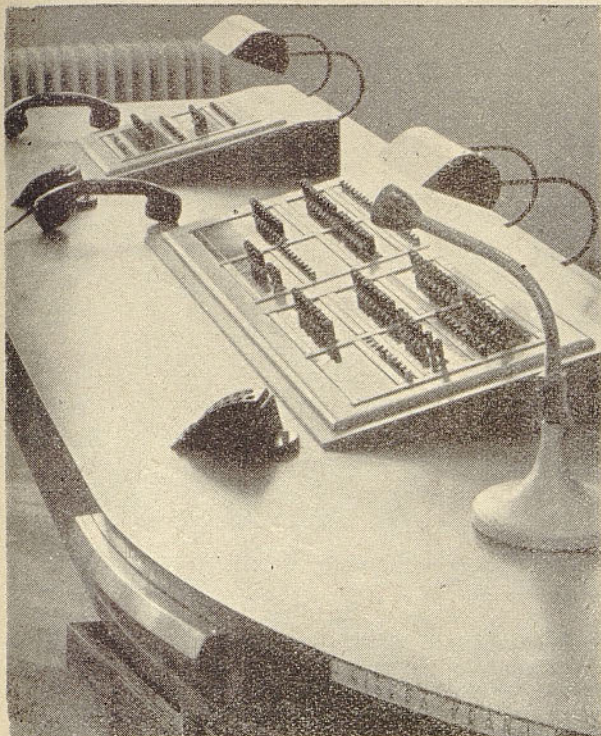
Zveza s centralo za javni promet je prava posebnost. Vsa zaseženja in pozive lahko vidi tudi komandant, ki lahko zaradi nujnosti celo vstopa v obstoječe zveze, po potrebi jih celo prekine in jih sam prednostno izbira v omrežje za javni promet. Za dohodne pozive, ki veljajo njemu, ga običajno opozori telefonist prek lokalne zveze, da ga tako najde, kjerkoli se že nahaja, če pa je komandant v svoji sobi, se na tak poziv direktno odzove na zvezo iz centrale za javni promet in vsi lokalni telefonski organi se tedaj sprostijo.

Druga posebnost je medsebojna povezava treh posredovalnih mest v telefonski sobi. Povedali smo že, da se lahko vsak od treh posredovalcev odzove kateremu koli pozivu, s katere koli od treh posredovalnih mest. Še več! Ko se je prvi posredovalec odzval, lahko zvezi prisluškuje še drugi ali tretji posredovalec. Eden n. pr. zato, da da lahko še s svoje strani hitra navodila, drugi pa n. pr. zato, da se priučuje telefonskim manipulacijam.

Posebno vrsto telefonskih zvez nudijo tako imenovani CB priključki. Na 30 važnih mestih po Ljubljani n. pr. v Operi, Drami, Litostroju, Tovarni pohištva, pri »Petrolu« ipd., bodo imeli vključene takšne telefonske priključke zato, da bo od tam možna kar najhitrejša direktna zveza s poklicnimi gasilci, ne da bi bilo prej potrebno sploh kakšno izbiranje pozivnih števil. Na dvig slušalke je poziv že pri dežurnem gasilcu!

S temi napravami je omogočen hiter potek prve faze, n. pr. požarne akcije, najava. Nastopa druga faza, gasilsko alarmiranje. Komandir si seveda ob najavi lahko takoj ustvari sliko potrebne akcije in že si zamisli, kako naj bi akcija potekala. Zato pritisne na tipko, ki je dodeljena določeni desetini in alarm je tu. Po vseh službenih mestih se sliši zvočni alarm prek zvočnikov in brnača, posebna svetlobna zaslonka pa kaže, katera desetina naj gre v akcijo. Zaslonka je bela in vztrajno poziva, dokler niso gasilci izvozili iz orodišča, nakar zasveti v komandni sobi in pri komandantu rdeča luč. Gasilci so v akciji! Da ne bi imeli nesreče že na prvem križišču ob izvozu z dvorišča, jim svetlobni semafor na cesti omogoča prosto pot.

Seveda bi bilo možno avtomatsko vključiti tudi veliko, javno sireno, avtomatsko na gasilski predpisani znak za alarm ali pa ročno na kakršen koli znak, vendar se danes ogrevamo le za tihi alarm,

Delovno mesto dežurnega komandirja, v ozadju še pomožno mesto za priuščevanje Foto: Edo Primožič

da po nepotrebnem ne vzbujamo splošnega ljudskega preplaha. Vse pa je pripravljeno tudi za »PAZ« alarm, to je za predznak alarma, za znak alarma in za znak konec nevarnosti, kar se lahko odda avtomatsko ali pa ročno. Urejene so vse naprave celo tako, da je možno iz gasilskega doma priključiti na centralno krmiljenje vse »PAZ« sirene po Ljubljani oziroma obratno, da se tudi sirena na novem gasilskem domu vključi v sklop »PAZ« siren, s centralnim krmiljenjem. Še več! Centralni dohodni »PAZ« signal ne vključi le »PAZ« sirene, pač pa tudi lokalni gasilski alarm.

Vse te komande daje gasilec s svoje komandne gasilske mize s tem, da pritiska na odredjena pretikala. Da pa ne bi prišlo po nesreči do neljubega alarma, je potrebno za vsak znak alarma pritisniti obvezno kar 2 tipki, torej še eno kontrolno, ki zanesljivo zahteva razumno posluževanje.

Ko so gasilci v akciji, sveti torej na odrejenih mestih rdeča luč. S tem pa še ni vsega konec. Ko se desetina namreč vrne, pritisne desetar na odredjeno tipko, češ, vrnili smo se, a nismo še pripravljene za novo akcijo. S tem opisana rdeča luč ugasne, prižge pa se zelena, utripajoča. Šele ko desetar ponovno pritisne na že opisano tipko, ko je torej desetina ponovno pripravljena za novo akcijo, zelena lučka sveti mirno. Če pa bi bilo vozilo izločeno, tedaj se s pretikalom ugasne označene luči in komandir taki enoti ne more odrediti alarma.

K že opisanim telefonskim in alarmnim napravam pa dodajamo še druge, pomožne signalne naprave. Ko je potrebna gasilska akcija in smo zato odredili na že poznani način določeno desetino, smo

avtomatsko pri telefonistu vključili še 2 opozorilni lučki. Telefonsko je potrebno obvestiti več službenih mest, da n. pr. gori, na zemljevidu pa je dobro označiti si, kje gori.

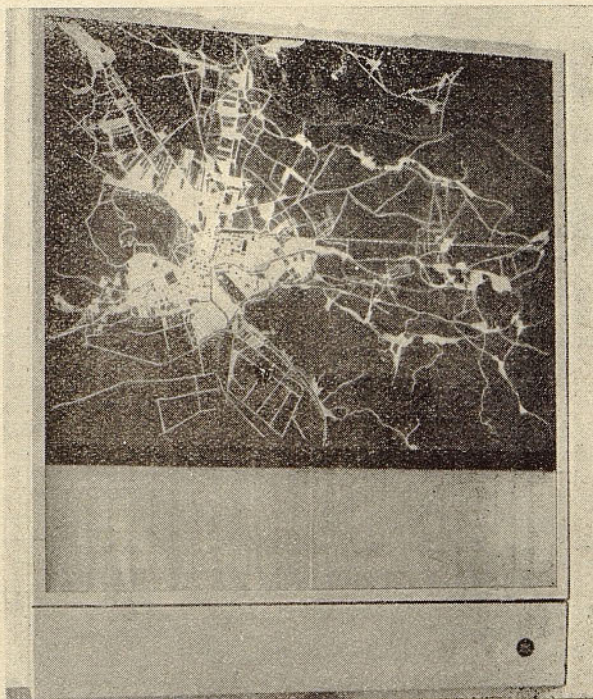
Pomoč prvi nalogi je telefonski najavilnik. Zaradi opozorilne lučke »IN« namreč gasilec — telefonist s posebno tipko naznači vrsto požara, nakar se mu zasvetijo telefonske številke službenih mest, kamor je potrebno požar telefonično najaviti. Ko gasilec — telefonist pozove posamezni priključek, pritisne na pripadajočo tipko in lučka ugasne. Ko so spet pogašene vse luči telefonskih števil, je gasilec — telefonist opravil svojo dolžnost, saj je najavil požar vsem zainteresiranim.

Po posebnem številčnem kazalcu cest, ulic, trgov in objektov v Ljubljani, more gasilec na poziv druge opozorilne lučke »LA«, dane zaradi akcije, pritisniti na številčne tipke in s tem avtomatsko nakazati z lučjo področje na zemljevidu, kjer poteka akcija. Pri tem utripa lučka tudi na mestu, kjer stoji dom poklicnih gasilcev. Seveda je treba po zaključeni akciji na enak način nakazovalne lučke tudi ugasniti.

K vsej napravi so dodane še nekatere malenkosti, kot n. pr. telefon za vrtna vrata, tipka za električno odpiranje vrtnih vrat in vrat v komandno telefonsko sobo ipd.

Vse naprave je izdelala naša tovarna, v sodevanju s poklicnimi gasilci in z državnim sekretariatom za notranje zadeve, z željo, da bi tako dobili tudi na področju gasilske tehnike za informacije predvsem večjih gasilskih enot enoten slovenski, če že ne kar jugoslovanski sistem, saj take centrale izdelujemo že tudi za poklicni gasilski brigadi v Celju in Mariboru.

Zemljevid, na katerem telefonist avtomatično z lučko označi kraj požara Foto: Edo Primožič

Embalaža - pomembno vprašanje tudi v našem podjetju

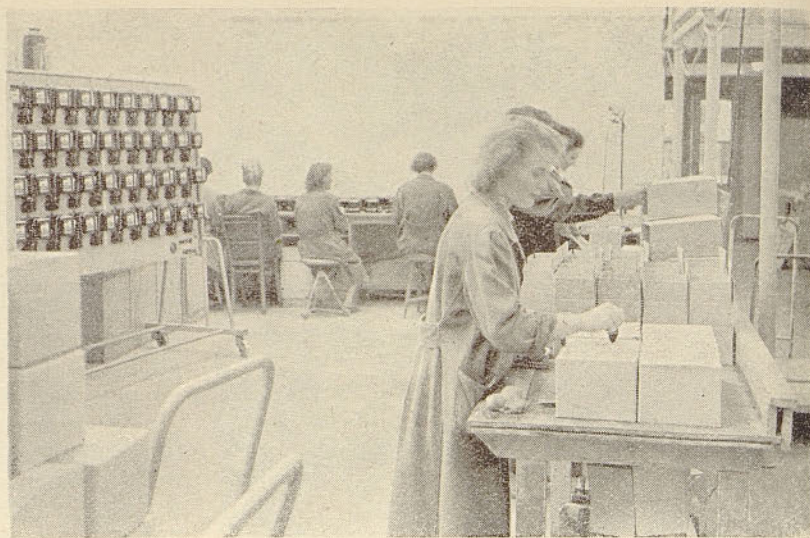
Ko kupiš določeni izdelek, navadno kaj brezbrizno odpreš njegovo embalažo in jo odvržeš kot nekaj brezpomembnega. Seveda pri tem ne pomisliš, da igra embalaža pri vsakem izdelku določeno, pa tudi ne nepomembno vlogo. Dandanes, še zlasti ob iz dneva v dan večji konkurenci na tržišču, je vprašanje embalaže enakovredno marsikateremu drugemu, ki lahko vpliva na uspeh prodaje določenih izdelkov. In pri tem lahko mirno rečemo, da z izjemo nekaterih redkih podjetij pri nas, skoraj vsa naša industrijska podjetja »bolehalo« v pogledu embalaže. Pri tem ni izvzeto tudi naše podjetje.

Težave pri embaliranju naših izdelkov povzročajo naslednje: sorazmerno velik asortiment izdelkov, precejšnje pomanjkanje prostorov za embaliranje, pomanjkanje ustreznih surovin ter pomanjkanje standardov, ki so prav tako potrebni pri embaliranju, kakor pri drugih industrijskih procesih.

Pogled v skladišče naših končnih izdelkov, nam razkrije, da pri nas izdelujemo še precejšnjo vrsto izdelkov, ki jih pa ne embaliramo, čeprav bi bilo umestno in nujno potrebno, da bi vsak izdelek imel svojo, najbolj ustrezno embalažo. Embalirani bi vsi naši izdelki morali priti že iz produkcije, razen seveda tistih, ki jih zaradi velikosti ali teže, embaliramo v leseno embalažo, katero po transportu prejemnik vrne v tovarno.

Nismo pa kaj prida na boljšem tudi s tistimi izdelki, ki sicer prihajajo v skladišča embalirani, kajti ta embalaža s komercialnega gledišča ni opremljena in tudi ne ustreza. Trenutno, ko naši izdelki na tržišču uživajo še nekako monopol, stvar pravzaprav še ni tako kritična, računati pa bo slej ko prej treba s tujo ali domačo konkurenco, pri čemer ne bo dovolj samo kvaliteta izdelka, pač pa bo nujno svojo besedo spregovorila tudi embalaža. Prisiljeni bomo torej k temu, da bomo več pozornosti posvetili tudi embalaži in njeni zunanji opremi, zlasti še za izdelke, s katerimi bodo hoteli uspevati na inozemskih tržiščih.

Poseben problem pri embaliranju naših izdelkov vsekakor pomenijo tudi

Za zdaj še stari, primitivni način embaliranja, v bližnji prihodnosti pa že z doma izdelanim pripomočkom
Foto: Edo Primožič

slabi, oziroma neustrezni prostori za embaliranje. Večino izdelkov embalirajo že v sami proizvodnji, kar pa je nepravilno. Vsak oddelek bi moral imeti posebno embalirnico, ali pa bi moral izdelki iz proizvodnje v skupno embalirnico, od tu pa skozi skladišče gotovih izdelkov v odpremo. Seveda pa je še najbolj napačno to, da nekatere izdelke embalirajo celo šele v odpremi!

Te nepravilnosti se še zlasti izražajo pri embaliranju težjih izdelkov, kjer je treba ves prazen prostor okrog njih izpolniti z raznim zatlačnim materialom, na primer z lesno ali žlindrino volno. Za lažje izdelke je lahko izdelati posebne vložke iz raznovrstne lepenke, kar pa seveda pri težjih ni možno. Nedvomno pa je, da mora biti ves prazen prostor v embalaži izpolnjen s cenanim materialom, zo omejenjem — embaliranje najsi bo z lesno nima volnoma. In tu naletimo na pravi žlindrino volno, povzročajo obilico prahu, kar pa prav gotovo ne sodi v produkcijo, še posebno ne izdelkov, ki so občutljivi za prah.

Pomanjkanje surovin za embalažo je poglavje zase, kajti prav le-to povzroča, da se ne moremo stalno vezati na istega dobavitelja. Tudi kvaliteta materiala sama ni stalna, kar pogostokrat privede do tega, da je določena naročena embalaža praktično nerabna. Pri tem pomeni še posebno težavno vprašanje valovita lepenka, katere slaba kakovost nas je prisilila, da smo pri embaliranju električnih števecv prešli z valovite lepenke na embalažo iz gladke lepenke. Embalaža iz valovite lepenke je zlasti odpovedala, če je prišla na vlažen prostor. Obstaja sicer upanje, da se bo kakovost valovite lepenke dvignila v kratkem, kajti podjetje Lovinčič v Zagrebu je dobilo nove moderne stroje za izdelovanje valovite lepenke.

Vprašanje standardov v embalaži je kljub svoji pomembnosti pri naši in-

dustriji embalaže še vedno premalo resno obdelano. Sicer v zadnjem času precej beremo o standardizaciji embalaže, na primer za živilsko industrijo. Tu prihajajo bolj in bolj v rabo razne vrečke iz polivinila in drugih umetnih snovi, lesena in kovinska embalaža, medtem ko pa je o standardizaciji embalaže iz kartona, lepenke in valovite lepenke, slišati le bolj malo. Nikjer ni določeno, kako naj bo ta embalaža izdelana, to je, kakšni morajo biti izrezi, upogibni vtisi pri kartonih različne debeline in velikosti. Prepogosto se dogaja, da kartoni, ki nimajo vedno enakih izrezov kot upogibnih vtisov, niso vedno enako trdni, s čimer kvaliteta embalaže vsekakor pada.

Teh standardov sicer ne more izdelati posamezna tovarna, pač pa bi lahko prišli do njih ob resnejšem sodelovanju vse kartonažne industrije. Bilo pa bi umestno in nujno potrebno posvetiti vprašanju standardov v industriji kartonaste in lepenkaste embalaže čim prej vso pozornost, saj je njeno pomanjkanje zelo pereče.

V našem podjetju si ljudje, ki so zaposleni z embaliranjem izdelkov, sicer zelo prizadevajo, da bi čim boljše embalirali, vendar pa to pogostokrat ni mogoče. Tudi se poslužujemo zastarelega, ročnega načina embaliranja, kar že dolgo terjajo izdelavo embalirnih pripomočkov, ki bi po svoje prispevali k dvigu embaliranja. Ti pripomočki bi še posebno koristili pri nalepljanju lepilnega traku, kajti prav nepravilno ali slabo nalepljanje lepilnega traku slabi trdnost embalaže. Torej tudi v tem pogledu bi bil čas, da bi vsaj malo pomislili na dosegljivo mehanizacijo in odpravili dosedanj, najpreprostejši način embaliranja.

S tem o embalaži in njenih problemih najbže nisem povedal še vsega, vendar pa dovolj, da o tem začnemo resno in učinkovito razmišljati in ukrepati.

Milan Stare

Naša razstava izdelkov za široko potrošnjo v Moskvi

(Nadaljevanje iz številke 7-8)

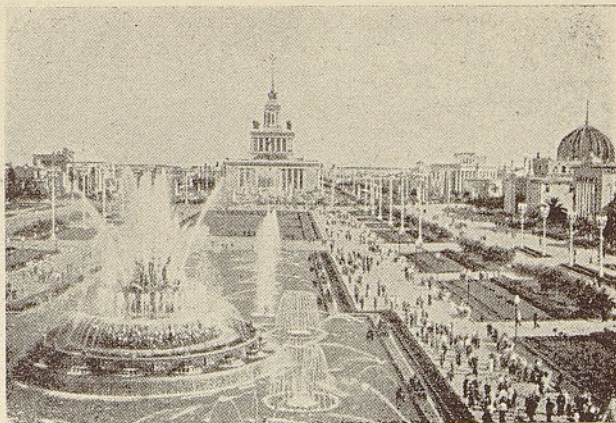
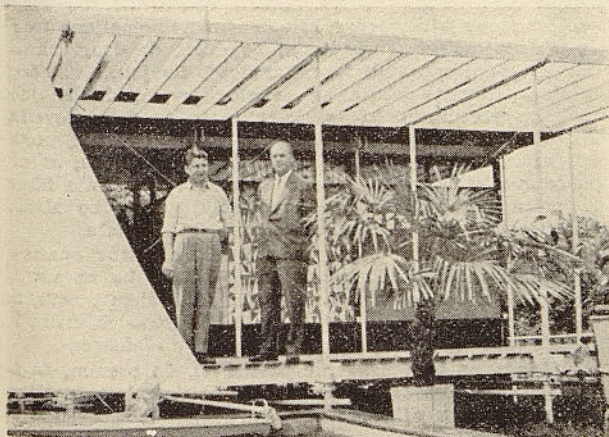
Neštevilnih vprašanj, če v Jugoslaviji zares lahko nemoteno in brez kakršnihkoli komplikacij potujemo iz kraja v kraj, sprva niti razumel nisem. Zdelo se mi je kaj takega povsem normalno, da potuješ znotraj države, kamor te je le volja. Toda pozneje sem se brž prepričal, da tu ni tako, kot pri nas. Kako je s to stvarjo, sem izvedel šele potem, ko sem sam vprašal, kako je pri njih. Povedali so mi, da v Sovjetski zvezi pač ljudje ne morejo poljubno potovati iz kraja v kraj, temveč morajo za to imeti posebna dovoljenja, s katerimi lahko zapuste svoj kraj, vendar se v drugem kraju lahko zadržijo le toliko časa, kolikor je v dovoljenju določeno, potem pa se morajo vrniti domov.

Nadalje so se mnogi zanimali tudi za to, kako je pri nas z letovanjem. Če lahko gremo na primer na morje in če morda tudi pri nas za to potrebujemo posebno nakazilo. Pojasnil sem jim, da je pri nas na prosto dano vsakomur, kje prebije letni odmor, na morju, v planinah ali kjer si že bode. Vse to jim kar ni hotelo v glavo. Tako široke demokracije menda res ne poznajo.

Zelo so ponosni na svoje socialno zavarovanje in so seveda hoteli vedeti, če ga imamo tudi v Jugoslaviji. — »Harašo, harašo!« so pritrjevali, vendar jih je prvo navdušenje brž minilo, ko sem jim povedal, da pri nas zavodi za socialno zavarovanje zavarovancem plačajo tudi zdravila. V Sovjetski zvezi morajo socialno zavarovani zdravila sami plačevati, pa zastran tega najbrž ne delajo tako širokogrudno kot pri nas mnogi socialni zavarovanci, ki pozabljajo, da so prav zdravila zelo draga stvar, zlasti še, če jih moramo uvažati!

Ob tem je seveda prišlo tudi do primerjanja pokojnin v Sovjetski zvezi in pri nas. Tudi tu ljudje, s kate-

Vhod v kino kabino jugoslovanskega paviljona v Moskvi

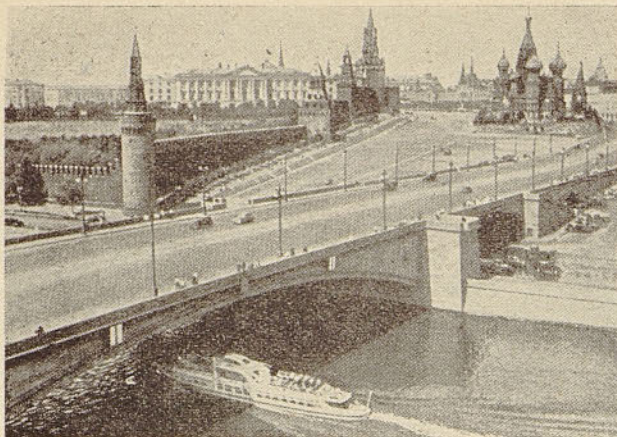
Pogled na stalno razstavišče, kjer ima vsaka izmed republik SZ svoj paviljon

rimi sem se imel priložnost o tem razgovarjati, skoraj niso mogli verjeti, da so pri nas pokojnine povprečno dokaj višje, kot pri njih. Upokojenec v Sovjetski zvezi na primer prejema mesečno okrog 40% manjšo pokojnino od plače, kakršno je prejemal v aktivni službi pred upokojitvijo. Imel sem priložnost kramljati z upokojenecem, ki je kot visokokvalificiran delavec v aktivni službi prejemal mesečno (pred upokojitvijo) 940 rubljev. Zdaj kot upokojenec prejema 540 rubljev mesečne pokojnine in mi je zatrjeval, da dobro živi, čeprav smo imeli priložnost prepričati se, da 500 rubljev le ni tak znesek.

V pogovorih o življenjski ravni pri nas in v Sovjetski zvezi, nismo »prišli skupaj«. Zatrjevali so mi, da znaša njihova povprečna mesečna plača od 900 do 1000 rubljev, vendar iz tega, kar sem videl in spoznal v času bivanja v Moskvi, menim, da je ta povprečni mesečni zaslužek nekje med 600 in 700 rublji. Nekvalificirani delavci na primer zaslužijo od 340 do 650 rubljev, kvalificirani od 500 do 800, visokokvalificirani pa od 700 do 1300 rubljev. — Inženir, ki je na primer pravkar diplomiral in nastopil službo, zasluži mesečno (začetna plača) 900 rubljev. Po petletni praksi se mu mesečni prejemki dvignejo na približno 1300 rubljev, čez leta pa največ do 1800 rubljev na mesec. Zanimivo pa je, da so umetniki v Sovjetski zvezi boljše plačani, saj se njihovi zaslužki na mesec gibljejo med 700 in 5000 rublji, nekateri pa celo dobivajo tudi višje plače. Univerzitetni profesorji, znanstveniki in akademiki pa so za svoje delo plačani od 20 do 40.000 rubljev mesečno.

Seveda za ugotavljanje življenjske ravni ni dovolj, če poznaš samo višino mesečnih prejemkov, treba je tudi pogledati po cenah. Tudi o tem sem si nabral nekaj podatkov. Tu predvsem cene živil in izdelkov za široko potrošnjo, obleko in obutve. Moški čevlji stanejo v Sovjetski zvezi na primer od 120 do 380 rubljev, 1 tekoči meter sukna od 300 do 540 rubljev, moška obleka pa od 380 do 2100, pri čemer pa je obleka recimo za 2100 rubljev po svoji kvaliteti še vedno enakovredna naši konfekcijski, ki stane tam nekje okrog 18 do 20 tisoč dinarjev! Pri ženskih oblekah, tekstilu in obutvi, pa so razlike v ceni pri nas in v SZ še večje.

V Sovjetski zvezi imajo zelo pestro izbiro in dobro kakovost kruha, njegove cene pa se gibljejo med 1,5 in 3,20 rublja. Jajce stane 1,20 rublja, sladkor približno 10 rubljev, govedina 12,45, teletina 28 in svinina 16 rubljev za kilogram. Medtem pa sta sadje in zelenjava precej draga. Kilogram jabolk stane na primer 40 rubljev, jagode prav tako, češnje pa od 25 do 30 rubljev. Krumpir ima ceno 1,5 do 2 rublja, solata 10 rubljev, pesč tudi 10 rubljev, kumarice pa celo 40 rubljev, medtem ko pa stane kilogram pomaranč 12, limon pa 3,5 rubljev. Morda so navedene cene nekoliko višje spričo tega, da sem se o njih prepričal v zgodnji sezoni, ko so tudi pri nas cene sadju

Moskva je živahno križišče cestnega, rečnega, podzemnega in zračnega prometa

in zelenjavi višje. Vsekakor pa so trgi v Sovjetski zvezi prepolni rib, zlasti še konzerviranih, prav tako pa svežih, morskikh in sladkovodnih.

Sorazmerno nizke pa so cene raznovrstnim tehničnim in industrijskim izdelkom. Tako na primer dobiš v SZ hladilnike za 700 do 2800 rubljev, sesalce za prah za 450 do 650 rubljev, televizijske sprejemnike za 1640 do 2860 rubljev, šivalne stroje pa celo že za 750 do 980 rubljev.

Ti podatki so mi do neke mere pojasnili tudi to, zakaj tu ljudje niso tako dobro oblečeni, kot so oblečeni na primer pri nas. Življenjsko raven pojmujejo po večini tako, da nekdo dobro živi, če ima televizijski sprejemnik. Seveda se tudi v Sovjetski zvezi širi pri nas tako poznana epidemična bolezen »avtomobilitis« in »motoritis«. Znan sovjetski avtomobil »Moskvič« si lahko nabaviš za 45.000 rubljev, toda naj mora kupec, čeprav denar vplača že ob naročilu, čakati od 3 do 5 let, zato pač ni čudno, da je v SZ zasebni avtomobilski promet manjši od našega, čeprav je prebivalcev in takih, ki bi si avtomobil sicer lahko omislili, neprimerno več.

No, pa naj bo o cenah dovolj! Kaj pa stanovanjsko vprašanje? Tudi to je stvar, ki utegne zelo zanimati bralca naše revije. Po tem, kar sem videl in slišal, je to v Sovjetski zvezi velik problem, katerega pa skušajo čimprej in z učinkovitimi ukrepi, rešiti. Zanimivo pri tem pa je, da je v Moskvi še na tisoče majhnih lesenih hišic, za katere sem mislil, da so to hišice, v katerih prebivata dve, največ tri družine. Toda zmotil sem se! Ko ti pogled uide na strehe teh hišic, začuden ostrmiš. Na njih je vsaj osem, če ne še več televizijskih anten, torej vsaj toliko tudi družin v posamezni hišici! Slišal sem nadalje, da ne najdeš v večjih stavbah niti ene kleti, ki ne bi bila že davno preurejena v stanovanje.

Toda lahko rečem, da so začeli v Moskvi na veliko graditi. Urbanisti so na mestnem področju začrtali nove aleje, široke po 100 in še več metrov, ob njih pa rastejo kot gobe po dežju veliki stanovanjski bloki, s 5 do 8 nadstropji. Te bloke gradijo po montažnem sistemu in je posamezni blok dograjen v štirih ali petih mesecih. Ni mi šlo to, da pa v teh novih blokih le redko najdeš lokale za razne prodajalne in izložbe, česar v Moskvi na splošno zelo pogršaš.

Zlasti zanimiv pa je način, kako tu podirajo zgradbe, ki so jih neusmiljeni urbanisti obsodili na porušenje. — Stavbo, ki mora zaradi lepšega videza mesta izginiti s površja, najprej ogradijo z lesenim plotom, okrog in okrog pa se nadrenja neverjetna kopica visokih žerjavov, buldožerjev, traktorjev s prikolicami in kamionov. Žerjav na gosenicah ima na močnih verigah pritrjeno jekleno kroglo, katere premer znaša prav gotovo meter in pol. To kroglo žerjav ob hiši dvigne do ustreznih višine, potem

pa jo spusti, da z vso silo svoje nemajhne teže zaniha proti hiši. Krogla podre lesene tramove in stene. To delo gre neverjetno naglo od rok, saj srednje veliko zidano hišo že v nekaj urah docela zbrisejo z zemeljske površine. Prav taka gneča raznovrstnih strojev dobesedno mimogrede pospravi in odpelje ruševine s tega prostora in takoj na mestu, kjer je še pred nekaj urami stala hiša, začno kopati temelje za nove stavbe. Toda tudi nove stavbe še vedno zidajo izredno masivno, vendar pa ne vidijo moderne arhitekture, kakršne srečuješ pri gradnji novih objektov na primer pri nas, ali drugje po svetu.

Da se spet povrnemo k razstavi jugoslovanskih izdelkov za široko potrošnjo. Omenil sem že, da smo imeli v Moskvi tudi zunanji del razstave, ki je v glavnem zajemal našo kino dvorano, več sto metrov dolge konstrukcije, v katerih notranjosti so visele velike fotografije iz naše raznovrstne industrije, gradbeništva, poljedelstva, živinoreje, pa seveda tudi iz našega kulturnega in javnega življenja. Vse te slike so bile jasno opremljene z napisi, pojasnili in s statističnimi podatki. Skoraj neverjetno je bilo videti, kako so si številni obiskovalci naše razstave z zanimanjem in pozornostjo ogledovali te fotografije, ki naj bi jim tudi po tej poti prikazale vsaj drobec iz našega resničnega življenja in dela. Skupine obiskovalcev so se ob vsaki sliki ustavljale, večina med njimi si je skrbno zapisovala podatke ob slikah. Nema lokrat pa se je primerilo, da je med njimi prihajalo do glasnih komentarjev in debat.

Ne bo odveč, če na tem mestu opišemo dogodek, ki ponazoruje zgornje navedbe. Pred sliko, ki je prikazovala nove gradnje v Sarajevu, se je ustavila večja skupina obiskovalcev razstave in se kaj hitro spustila v živahno in glasno razpravo. S sodelavcem sva obstala ob njih, ker naju je zanimalo, o čem tako vneto debatirajo. Sodelavec je obvladal ruski jezik, zato sva lahko prisluhnila burnemu pogovoru, ki se je razvnel med obiskovalci te skupine. Starejši moški je razborito kazal na statistične podatke ob sliki. Govoril je zelo hitro in glasno, da ga je bilo komaj razumeti. Tudi ostali v skupini so od trenutka do trenutka postajali bolj glasni. Šepnil sem sodelavcu na uho: »Menda je bolje, da jo odkuriva. Lahko naju še nabunkajo, ko so videti tako bojeviti!« Toda stvar ga je preveč zanimala, da bi odšla. Primaknila sva se bliže k skupini, ki je zdajci že kar vpila. Nena doma so številne roke obiskovalcev spehale starejšega moža iz svoje srede in naprej na prosto. Možakar se je pri tem neverjetno pomiril. Nič več ni glasno vzklikal in krilil z rokami, skupina pa se je spet postavila pred sliko in razpravljala naprej.

Le kaj za vraga so imeli?

Mož, ki je moral iz našega razstavišča, je najprej normalno opazoval sliko in podatke ob njej, nato pa je začel živahno komentirati, da vse to, kar razstavljamo in prikazujemo na naši razstavi, ni resnica in, da tega nikakor Jugoslovani ne zmoremo. Vznemirjen je skušal prepričati ostale, da so naše fotografije le montaže. Jugoslavija, da je nesposobna, da bi v petnajstih letih zgradila toliko in takih stanovanj, posebno pa ne v tako modernih in visokih stavb. Ostali obiskovalci so začeli ogorčeno pobijati njegove krivične in neutemeljene trditve. Nekdo mu je zabrusil, naj ne misli, da drugi narodi niso sposobni napraviti tega, kar imajo Sovjeti, ali še česa boljšega. Burna debata se je stopnjevala, dokler niso segli po gorečnejši, ki je skušal našo razstavo osvetliti kot lažno in tako so ga slednjic meni nič, tebi nič, postavili na hladno. Preden so ga izrinili iz paviljona, so mu pa še svetovali, naj si v kino dvorani ogleda naše filme, ki prikazujejo delavce na gradbiščih, pa se bo zlahka prepričal, da razstavljene slike niso fotomontaže.

Celoten dogodek je v razdalji nekaj metrov opazoval službujoči miličnik. Zanimalo me je, kako bo na vse to reagiral, vendar je brezbržno ostal na svojem mestu, ne da bi ukrenil kar koli, kot da je bil ta dogodek stvar, ki ga niti malo ne briga in ne sodi v njegov »delokrog«.

Menda ne bom prav nič pretiraval, če ocenim, da se je naše filme ogledalo okrog 200.000 obiskovalcev razstave. Pokazali smo z njimi delo v naših tovarnah, kakšna so

Mi in pravilna tehniška beseda

Kultura nekega jezika se ne odraža samo v tem, da je v tem jeziku možno pesniti ali pisati romane, temveč, zlasti še v novejšem času, ko se tehnika razvija s tako bliskovito naglico, tudi v tem, kako je v tem jeziku možno tvoriti strokovne tehniške izraze, kako v njem lahko pišemo strokovne spise in znanstvene razprave, ali izrazimo do- dočene strokovne pojme, oziroma opi- šemo posamezni tehnološki proces.

Povsem jasno je, da se potrebe po strokovnih in tehnoloških izrazih v vedno večji meri pojavljajo vzporedno z rastjo industrije. Industrija nenehno uvaja v proizvodnjo nove in nove izdelke, katerim je treba najti ustrezen naziv. Tudi vsak njihov sestavni ali pa nadomestni del mora dobiti ustrezen strokovni izraz. Prav tako kot človek ob rojstvu dobi svoje ime, tako mora tudi vsak izdelek že ob svojem nastanku dobiti svoje »ime«, svoj strokovni naziv, ki ga potem spremlja tja do kupca in uporabnika. Prav zato se mora vsak konstruktor in vsak projektant zavedati tega, da ni vseeno, kako imenuje projektiran, oziroma konstruiran izdelek in, da prostor za naziv na tiskovini za načrte ni samo za to, da tam napišemo kateri koli izraz. Zavedati se je namreč treba, da je povsem iztrebiti ponesrečene ali celo napačne izraze zelo težavna stvar.

Dandanes iskanje slovenskih strokovnih izrazov ne pomeni več kdo ve kakšnih težav. Za elektrotehniške izraze imamo na razpolago že štiri publikacije, ki obravnavajo precejšnje število strokovnih izrazov in v katerih so na razpolago tudi ustrezni tuji strokovni izrazi.

Te publikacije je tovarna vsem, ki

jih potrebujejo na svojih delovnih mestih, priskrbela in lahko z zadovoljstvom ugotovimo, da je v zadnjem času na tem področju opaziti že precejšen napredek. Počasi pa se stanje ureja in izboljšuje tudi na področju strojniških slovenskih strokovnih izrazov. Seveda pa se bomo morali nadalje otresti še preostalih neustreznih izrazov, kot na primer: ohišje (pravilno: **okrov**), pretikalo (pravilno: **preklopnik**), vtičak (pravilno: **vtič**), natikac (pravilno: **natič**). Pravilno bo tudi, če bo »Iskra« s svojimi projektorji ponesla v našo domovino pravilne izraze za sodobne projekcijske sisteme. Zato bomo uporabljali izraze: **kinemaskop**, ker je beseda grškega izvora (torej ne cinemaskop, ali celo činemaskop), **vistavizija** in **vistavizijski film** (nikakor ne vistavizijski), ker je beseda latinskega izvora, naši jezikoslovci pa menijo, da je treba tujko oblikovati na temelju izvora besede, ne pa prek angleških ali drugih izpeljank.

Vprašanje strokovnih izrazov pa še ni tako lepo rešeno v naših skladiščih kupljenih delov in med nekaterimi našimi monterji, med katerimi še vedno strašijo razni neustrezni izrazi, kot na primer: »šuko vtičak« (pravilno: **varnostni vtič**), »šuko doza« (pravilno: **varnostna vtičnica**), »eno in večpolne klinke« (pravilno: **kolebni preklopnik**, oziroma **kolebno stikalo**, katero potrebujejo v telefoniji in, ki pa ga je treba razlikovati od instalacijskega **klecnega stikala**, katero prav tako izdelujemo v naši tovarni in smo ga v posebni izvedbi uporabljali pri vrtilnih strojih EVS1), »trafo« (pravilno samo: **transformator!**), »varjak« (pravilno: **vrtilni transformator**), itd.

V teh kratkih vrsticah smo želeli opozoriti na potrebo — skrbeti za lepo tehniško besedo, kar je kulturna dolžnost slehernega razvijalca in konstrukterja. Opozorili smo tudi na nekatere grde popačenke, ki nam nikakor ne delajo časti in se jim bo treba pač čimprej docela odpovedati. S skupnimi napori pa bomo dosegli, da se bo lepa in pravilna tehniška beseda uveljavila v praksi in v našem vsakdanjem življenju.

Hvalčni smo izvršnemu odboru sindikata za prijetno letovanje v Ankaranu

Izvršni odbor sindikata »Iskre« je letos znova pokazal veliko razumevanje za upokojene bivše delavce. Skupini upokojencev je omogočil, da je v počitniškem domu »Iskre« v Ankaranu lahko v dneh od 4. do 11. septembra, preživela teden dni prijetnega odmora. Menda lahko v imenu vseh upokojencev, ki smo bili deležni tega razumevanja in zelo prijetnega odmora ob morju, povem, da so nam ti dnevi kar prehitro minili in, da smo bili z vsem, razen z nekoliko muhastim vremenom, vsestransko zadovoljni.

Hrano smo imeli obilno in okusno, prijazno osebje nas je odlično postreglo in nam ugodilo sleherni željo, tako da smo prav zares brezskrbno in prijetno prebili teh sedem dni letovanja v Ankaranu, za kar se Izvršnemu odboru sindikata »Iskre« v imenu vseh udeležencev tega letovanja najtopleje zahvaljujem.

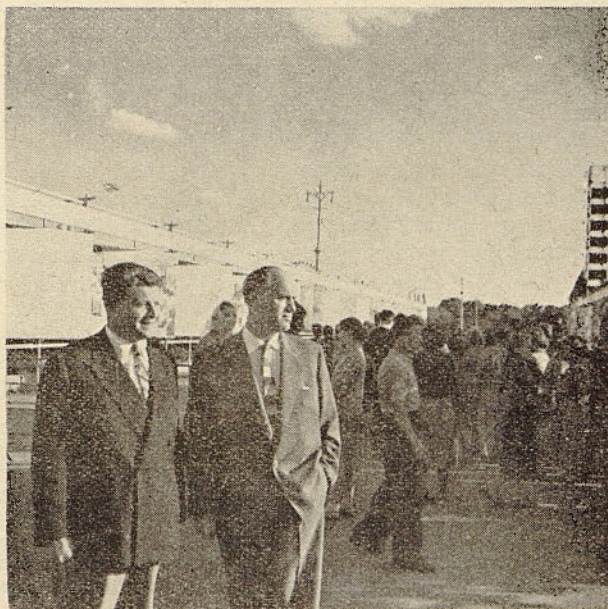
Stane Zakotnik-Johan

naša letovišča in zanimivi turistični kraji, kakšno je naše kulturno življenje in podobno. Naši filmi so med obiskovalci razstave vzbujali neverjetno zanimanje, kar izpričuje tudi to, da je bila kino dvorana ves dan zasedena in, da si naši kinooperaterji niso utegnili oddahniti od prvega do zadnjega dne razstave. Posebne predstave smo priredili tudi za vse ambasadorje, akreditirane v Moskvi, prav tako pa tudi posebne predstave za visoke funkcionarje Sovjetske zveze. V razgovorih po predstavi so naglašali, da bi želeli videti še več naših filmov iz dela, življenja, iz letovišč in podobnega, saj so jih ti, ki so jih imeli priložnost videti, dovolj pritegnili in navdušili.

Pred vrnitvijo v domovino sem z ministrstva dobil posebno dovoljenje za ogled Inštituta za kinematografijo Sovjetske zveze. Seveda sem bil te redke priložnosti zelo vesel, kajti v tem inštitutu razvijajo, planirajo in odpravljajo prav vse, kar je v zvezi s sovjetsko kinematografijo, ki dobiva vedno večji obseg.

Naj bo za to pot dovolj, prihodnjic pa bom skušal opisati, v katero smer v Sovjetski zvezi razvijajo svojo kinematografijo.

Pred našim paviljonom je bila ves dan pravcata gneča obiskovalcev

Še o prvem mednarodnem kongresu za avtomatizacijo

V času med 27. junijem in 7. julijem letos je bil v Moskvi prvi kongres Mednarodne zveze za avtomatizacijo IFAC (International Federation of Automatic Control), v organizaciji Nacionalnega komiteja za avtomatizacijo Sovjetske zveze. Na kongresu je sodelovalo skupno 1124 delegatov iz 28 držav, in sicer: iz Argentine 5, Avstralije 1, Avstrije 5, Belgije 9, Bolgarije 8, Kanade 2, Kitajske 23, Čehoslovaške 30, Danske 5, Finske 2, Francije 49, Vzhodne Nemčije 47, Madžarske 99, Indije 1, Italije 26, Izraela 2, Japonske 9, Holandije 6, Norveške 13, Poljske 40, Švedske 17, Švice 12, Velike Britanije 78, ZDA 137, Sovjetske zveze 397, Romunije 22 in iz Jugoslavije 23. Na kongresu je bilo podanih v celoti 261 referatov, in sicer v sekciji za teoretična vprašanja 139, v sekciji za sestavne dele 55 in v sekciji za aplikacijo avtomatizacije 67.

Med kongresom so nadalje zasedale tudi naslednje organizacijske enote Mednarodne zveze za avtomatizacijo: izvršni komite in generalna skupščina, komite za informacije, komite za teoretična vprašanja, za aplikacijo, za elemente, za vzgojo kadrov, za terminologijo in za bibliografijo, sklenjeno pa je, da bo naslednji kongres te mednarodne organizacije leta 1963 v Švici. Med kongresom so poleg številnih strokovnih referatov delegatom predvajali tudi 44 raznih strokovnih filmov s področja avtomatizacije, ogledali pa so si tudi razne inštitute, tovarne in energetska središča v Moskvi, Leningradu in Kijevu, v dveh razstavah pa je bila prikazana literatura s področja avtomatizacije in pa nekateri elementi za avtomatizacijo.

Glede na to, da so bili referati na tem kongresu na visoki strokovni ravni in glede na to, da so si delegati imeli poleg strokovnih filmov priložnost ogledati na ekskurzijah tudi velike tehnične zanimivosti, da so se na strokovnih posvetovanjih pomenili o marsičem aktualnem in izmenjali svoje dosedanje izkušnje na tem področju, je splošna ugotovitev, da je ta prvi kongres Mednarodne zveze za avtomatizacijo v Moskvi dobro uspel in je bil v glavnem tudi dobro pripravljen in organiziran, njegovo dejansko vrednost pa bo moč oceniti šele pozneje, ko bo objavljeno celotno gradivo kongresa. Vsekakor pa bo delež tega kongresa najbolj viden v nadaljnjem razvoju in napredku avtomatizacije, ki že in bo v prihodnje še bolj povzročala v industriji vsega sveta velike spremembe. Prav kongres in referati na njem so pokazali, da se je najresneje in najbolj načrtno lotila avtomatizacije Sovjetska zveza, za njo pa so ZDA, ki so morda po določenih izsledkih Sovjete celo že prehiteli, nadalje pa tudi Velika Britanija in Francija. Toda avtomatizacija si je po vzorcu velikih držav začela bolj in bolj utirati pot tudi v industrijo in gospodarstva ostalih naprednejših držav na svetu, med katere lahko prištevamo tudi našo socialistično Jugoslavijo, ki žrtvuje velike napore in sredstva, da bi izgradila moderno industrijo in skušala čimprej nadoknadi zamujeno v desetletjih svoje industrijske zaostalosti. -J-

V Mariboru nova tovarna akumulatorjev

Konec oktobra bo v Mariboru do- vrednost njegove proizvodnje dvignila grajena nova tovarna akumulatorjev, na 1 in pol milijarde. Zgraditev nove tovarne je zanimiva tudi za naš delov- ni kolektiv, saj bo s povečano proiz- vodnjo akumulatorjev odvzeta »Iskri« marsikatera grenka urica, ko bo pre- skrba naših telefonskih central z aku- mulatorji precej boljša in rednejša.

RAZGOVOR OB ROBU

Naša prehrana in še kaj

Razgovor s predsednikom upravne- ga odbora naše restavracije — tova- rišem Mlakarjem

Srečala sva se v pisarni. Po krat- kem uvodnem razgovoru sem vprašal tov. Mlakarja, kaj meni kot predsed- nik upravnega odbora naše restavra- cije o prehrani in delu kolektiva v menzi.

»Moje mnenje je bilo in bo: Menza je zaradi ljudi in to naj ima pred očmi vsak, ki misli, da je za goste vse dobro. Vsi člani kolektiva menze se morajo zavedati: dobra, okusna pre- hrana in tovariški odnos do gostov, je prvo in edino pravilo, ki ga mora po- znati vsak gostinec.«

Kaj mislite o toplém obroku?

»Topel obrok si moramo zamisliti pod narekovajem. Ne vem — ali topel obrok mora biti vedno »topel«, saj se v poletnih mesecih prileže tudi kaj hladnega za malico. S kvaliteto toplega obroka smo lahko zadovoljni, čeprav so v poletnih mesecih nastopili pre- cejšnji spodrsrljaji tudi v tem pogledu.«

»Neverjetno«, je dejal tov. Mlakar — »vendar je res, da sta Zavod za na- predek gospodinjstva v Ljubljani in v Kranju izjavila, da so naši topli obroki kalorično premočni...!? K temu ni- mam komentarja, saj je moja edina želja zagovarjati izdatne malice.«

Disciplina gostov v naši restavraciji je kritična!

»Res, nerodno mi je povedati, da sem z odnosom nekaterih gostov v naši restavraciji razočaran. Osebná počte- nost ne zasluži dobre ocene, saj smo morali nakupiti v lanskem in tudi le- tošnjem letu mnogo jedilnega pribora za precejšne vsote denarja, in to za- radi tega, ker nekateri slabo pojmuje- jo pojem osebne lastnine!?

Kar se tiče druge discipline in od- nosov gostov, ločim tri vrste ljudi: pr- va vrsta, teh je največ, imajo tovariški in razumevajoč odnos do vsega. Druga vrsta — so gostje kritiki — ki ocenju- jejo vse po trenutnem razpoloženju; tretja vrsta, (teh je zelo malo) so na- silni kritiki, ki skušajo včasih tudi fi- zično dokazati svoj prav — to so tako zvani mladi »važiči«, ki s svojimi izpadi hočejo biti vidni in seveda zelo važni.«

Kaj pa disciplina med odmorom v zvezi s toplim obrokom?

»Ne morem si kaj, je dejal tovariš Mlakar, da ne bi dodal k vsemu še nekaj. Disciplina med uradnimi ura- mi je problem zadnjih mesecev. Vem,

da se pri toplem obroku včasih ne da vsem postreči v polurnem odmoru — toda so člani kolektiva, ki med delovnim časom naročajo alkoholne pijače, v restavraciji jejo in pijejo, medtem ko se večina drugih trudi pri izpolnitvi postavljenega plana. To, kar bom pa zdaj povedal, pa je res graje vredno. So ljudje, (zelo redki, vendar so) da jim je vse dovoljeno. Na primer: nekdo ima dovoljene nadure. Ob 14. uri gre skozi spodnja vrata menze na kosilo (s tem se izogne vratarju). Tam kosi in klepeta z znanci v pozno popoldne, odide po končani debati pri dvoriščnih vratih menze in gre pri glavnem izhodu iz tovarne. Pri vratarju da potrditi izhod — pa ima mimogrede tako »nujne« nadure priznane. Ne vem, kako gledajo šefi na take »nadure« — oziroma, če so sploh s tem seznanjeni!?

Kakšna je priprava hrane?

»S sedanjo mehanizacijo so precejšnje težave in je zato veliko ročnega dela, ki zaposli precejšnjo delovno silo. Pomanjkanje prostorov, posebno pa hladilnice, nam dela ne malo skrbi. Neprimeren položaj kuhinje povzroča več dela, s tem pa tudi večanje stroškov. Zaradi vsega naštetega, kljub pridnosti kolektiva menze, ne moremo zadostiti vsem higienskim predpisom.«

»Stimulacija in disciplina gostincev

»Zasluzki ljudi, ki so zaposleni kot strežno osebje, niso zadovoljivi. Prepričan sem, da bi bili bolj zadovoljni in več bi naredili, če bi bili nagrajevani po učinku, s tem pa bi se popravil tudi odnos in disciplina strežnega osebja, ki ni najboljša.«

»Za prehodne goste, ki niso vezani na topel obrok, bomo pripravili okusne sendviče, ki bodo vsak čas na razpolago pri bifeju, s tem bo odpadlo nepotrebno čakanje — gostje pa bodo s to hitro postrežbo gotovo zadovoljni.«

Gojenci predvojaške vzgoje korakajo »na položaj«

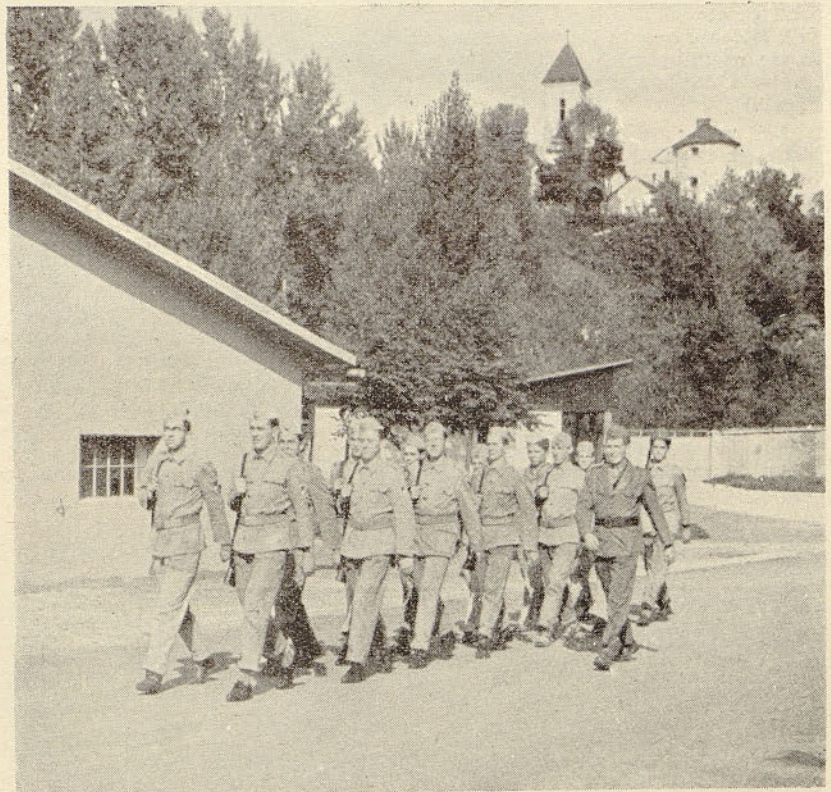
Foto: Janko Colnar

Bliskovita reportaža

Malo čuden naslov, ali ne? Toda upravičen. Tej reportaži prav resda brez greha dajem tak naslov, saj se je ideja zanjo rodila bliskovito, skoraj prav tako bliskovito pa je bila tudi napisana in seveda opravljena fotografska naloga. Torej, ne preveč na široko, rekli smo, da je to bliskovita reportaža!

Za veliko večino iz dopoldanske izmene je že davno odtulila tovarniška sirena. Kar slinje se mi cedijo, ko pomislim, da so nekateri tovariši prav-

kar odložili jedilni pribor in se zadovoljno obliznili. Spet je dobro dišeče kosilo za njimi, jaz pa še vedno sedim v pisarni in tuhtam. Da, tuhtam in tuhtam, kako bi napolnili kako stran v naši reviji. Zapisek na koledarju — oddaja gradiva za 9. številko revije v tiskarno, je napisano z rdečim svinčnikom in dvakrat podčrtano — ta zapisek me bode v oči, visi nad glavo kot Damoklejev meč. Le kje ste, predragi dopisniki in sodelavci, da ste me pustili tako praznih rok in praznih bodočih strani nove revije?

Nič več slabega zraka v delavnicah

Na zadnjem zasedanju delavskega sveta je bilo med drugim obravnavano tudi vprašanje slabega zraka pri raznih izpostavljenih delih, kakor tudi v sami produkciji. Res je namreč, da je slab zrak pri nas postal že problem. Proizvodni prostori so ostali isti, prav tako ventilacijske naprave, proizvodnja pa se leto za letom neverjetno naglo dviga.

Slab zrak je zlasti v I. delavnici, na avtomatih, kjer kot hladilno tekočino za stružilne nože uporabljajo razna olja. Ta zaradi segrevanja nožev

močno izparevajo in tako nasičeni zrak postaja dušljiv, še posebno v poletni vročini. Nič boljše ni v rezkalnici, vrtalnici, mali strugarni, da ne govorimo o lakirnici, bakelitu, galvaniki, itd. Odsek za higiensko tehnično zaščito je v ta namen iz Zagreba naročil posebno sredstvo za izboljševanje zraka »Biljana«, ki ga, pomešanega z vodo, vbrizgavamo v zrak. Prav tako smo podobno sredstvo dobili iz podjetja »Silvaprodukt« v Ljubljani in po izjavah dobavitelja preprečuje razna obolenja dihalnih organov in blagodejno vpliva na izboljšavo zraka.

Obe sredstvi sta v zadostni meri na zalogi v skladišču olja in ju oddelki lahko naročijo prek referenta HTZ. Prav tako so bile tudi že naročene posebne tlačne razpršilke za produkcijo, glavno montažo central, orodjarno in komunalni oddelek, kakor tudi za obrata Nova Gorica in Lipnica, medtem ko so bile za manjše oddelke naročene ročne razpršilke.

S temi sredstvi bomo tako v naših delovnih prostorih odslej lahko izboljševali zrak z enkratnim dnevnim razprševanjem.

HTZ

No, in ko tako skoraj brezizgledno boljčim predse in razmišljam, o čem naj pišem, da bi bili naši bralci vsaj malo zadovoljni, nekdo potrka. Pogledam k vratom. Tuj, nepoznan obraz človeka, ki bi prav rad prišel skozi avtomatično zaprta vrata. Pokažem mu skrivnost črnega gumba, vrata se odpro in mož, zahvaljujoč se za mojo pomoč, zdrkne po stopnišču proti šoli. Tedaj pa, hej, rešitev! Saj tu je tako težko pričakovati motiv za reportažo.

Ob internatu sem namreč tisti hip ugledal kopico marljivih učencev Industrijske kovinarske šole, ki so se »dajali« s krampi, lopatami in plevlom, ki je med počitnicami obrasel zelene pasove in steze ob njihovem drugem domu, domu za časa šolanja. Pogledj, pogledj, letos pravzaprav redko lepo popoldne jih je zvbilo, da so se lotili prostovoljnega dela. Spravili so se k čiščenju okolice internata! Pohvale vredno in upam, da tudi med letom ne bodo izgubili svojega poleta pri učenju!

Kar vrglo me je nazaj v pisarno. Brž sem poiskal fotografski aparat in, skoraj kot ponavadi, brez svinčnika in papirja, stekel na dvorišče. Tu sem videl še marsikaj drugega in že je bila tu ideja za to bliskovito reportažo. Brez besed, brez vprašanj, samo ob začudenih obrazih in pogledih gojencev industrijske šole, prebivalcev internata, skušam zajeti vsaj drobceno sliko iz življenja gojencev naše Industrijske kovinarske šole, popoldne, ko so prosti svojih šolskih obveznosti. Pogled na to, kako poteka prosto popoldne teh naših mladih šolarjev, je pester in zanimiv. Medtem ko nehote

Odbojgarsko mrežo bodo znova napeli

Foto: Janko Colnar

opaziš nekaj gojencev izza ograje, ki loči tovarniško dvorišče od »svobodnega« sveta — verjetno imajo »izredno važne« opravke v mestu in njegovi okolici — nekateri, pa jih niti ni tako malo, svoj prosti čas izrabljajo za urejanje in čiščenje okolice internata. Naj jih pohvalim še enkrat, pa čeprav morda pobuda za to delo ni ravno zrasla na njihovem zelniku. Mimogrede opazim, da so pri svojem delu zelo natančni in, da bi marsikdo od njih

verjetno kar dobro uspeval s temi svojimi delovnimi lastnostmi v našem komunalnem oddelku!

Seveda, ker je reportaža bliskovita, sem se že čez nekaj trenutkov znašel na tovarniškem dvorišču, od koder je pravkar odkorakala četa obveznikov predvojaške vzgoje. O tem, ali je bil njihov korak strumen ali ne, prepriščam sodbo ljudem, ki se na vojaško suktno bolje spoznajo kot jaz, ki mi je po sreči ali nesreči spodletelo, da bi kdaj okusil sladkosti vojaškega stanu. Vendarle pa se resnim obrazom mladeničev s pravimi, pravcatimi puškami na ramenih, res preveč ne podajo rjavi, črni in sivi čevlji raznovrstnih tipov in izvedb, od skoraj že pravih vojaških »komisarjev« do »Planikinih« mokasinov in sandal. No, pa naj mi te pestrosti svoje »uniformiranosti« preveč ne zamerijo, če ne bi imel jezika, pač ne bi mogel biti novinar!

Naslednji, ki mi je med potjo padel »v oči«, je bil mladinec, najbrž goreč ljubitelj nogometa in rokometu. Prav mojstrsko in požrtvovalno je vihtel kladivo in zabijal podporne letve ob gol. Saj je bilo to delo zares že nujno. Gol bi se bil utegnil sredi kake najresnejše borbe sesesti, ko je zadnje čase stal že tako po strani in na trhljih, gnilih nogah. Skratka, nisem si mogel kaj, da ne bi tega požrtvovalnega mojstra vključil v to reportažo in ga seveda tudi »knipsnil« za dokumentacijo njegove prizadevnosti in mojstrstva v vihtenju kladiva. K sreči me med fotografiranjem ni gledal, da bi se bil zastran tega kresnil po prstu!

Le nekaj korakov vstran jih je bil spet cel roj! Nekaj jih je čepelo, z žico so označevali svoje nogometno igrišče. Da, črta okrog igrišča ima pomembno vlogo, toda fantje so jo že dolgo pogrešali in današnje popol-

Črta okrog igrišča mora biti vselej jasna

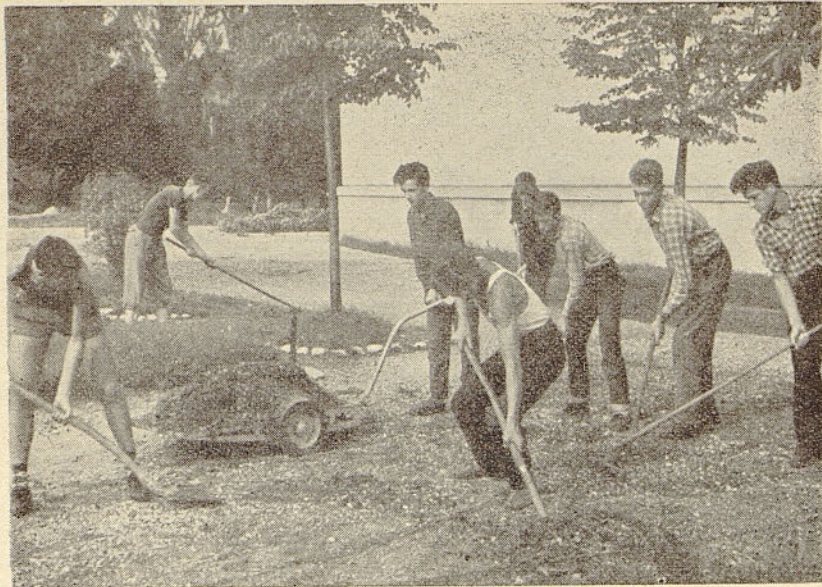
Foto: Janko Colnar

dne so sklenili, da jo spet potegnejo. Eden izmed njih, ne vem, ali je res najmočnejši, ali pa ga je le bolj po nedolžnem doletela ta čast — je kopal in s krampom delal črto, ni pa okrog teh »delovnih« seveda manjkalo precejšnje število tako imenovanih »nadzornikov«, obvezno z rokami v žepu, sicer pa strašansko vnetih za dajanje navodil in strokovnih nasvetov! Pa brez zamere, tudi jaz nisem včasih nič boljši. Kadar me popade bolezen »leninitis« tedaj sem tudi jaz zelo dober »svetovalec« in ljubitelj gotovega dela!

Vem, radi bi, da bi bil tej reportaži vendarle že tudi — bliskovit konec, toda, kar še malo potrpljenja, prosim! Nismo še obrali vseh naših učencev!

Nekaj sem jih našel na prostoru, kjer je baje odbojkarstvo igrišče, ki prav tako sodi k športnemu izživljanju mladega človeka. Napenjali so mrežo, ki se je verjetno preveč usločila zaradi obilnega letošnjega dežja. Spotoma, ko sem pogledal, kaj pravzaprav počno, mi je pogled ušel še naprej, proti cesti iz tovarne. Tega pogleda nisem bil kaj preveč vesel, čeprav direktno ne sodi v reportažo, pa vendar... Videl sem namreč, da so se odpadki pločevine iz stiskalnic precej bogato nakopčili na delu, morda nekoč tako priljubljenega košarkarskega igrišča. Koša ob straneh bolehata za rjo, na igrišču je nastalo prehodno skla-

»Okrog našega internata naj bo lepo in brez plevela«.

Foto: Janko Colnar

S kladivom, žebli in letvijo bo »ozdravil« gol

Foto: Janko Colnar

dišče kovinskih odpadkov iz produkcije in tako — razumljivo — naši mladinci žal nimajo več domačega igrišča, kjer bi lahko trenirali in kdo ve — če ni prav med njimi kakega bodočega »asa«, ki bi kdaj lahko na olimpiadi lahko uspešno dregnili žogo v sosedov koš! Torej...!

In še vedno ni konec te bliskovite pisarije!

Poškivil sem še v sam internat. Trije, štirje so zelo intenzivno posprav-

ljali snago in nesnago z omare na hodniku. Tudi koristno delo in iz vsega srca bi jim za nocjo privoščil boljše večerjo v tovarniški restavraciji, kajti njihovo delo je bilo veliko, pomembno, prav na meji med normalnim pospravljalnim postopkom in med pravcatim težaškim opravilom. Tovariši, hvala, ker ste se lotili te plemenite naloge!

Pokukal sem med potjo še v nekaj sob. Povsod »generalna čistaka! Ta je urejeval svoje stvari v kovčku, oni v predalu mize, tretji spet v omari, ki je del življenjskega prostora njegovega osebne inventarja, skratka pravo množično čiščenje, kateremu bi skoraj prisodil, da so mu botrovali tudi odgovorni ljudje v internatu! Če pa je pobuda prišla od samih prebivalcev internata, sem pač tem bolj vesel in zadovoljen, saj je po mnenju nekaterih, naša današnja mladina tako samo za slabo voljo in preglavice na svetu.

Preden pa bodo moji trije prsti — s temi namreč bliskovito hitim tipkat to reportažo — docela utrujeni in iz-

črpani, naj povem še, da sem nekaj najbolj vnetih ljubiteljev športa našel pred televizorjem. Moj vdor mednje jih ni prav nič motil, ko so napeto opazovali dogodke z olimpiade v Rimu na zaslonu. Tudi oni mene niso motili in, ko sem svoje opravil, sem prav tako neopažen, kot sem prišel, spet zapustil njihovo sobo in ob koncu internata ugledal dva živahna igralca namiznega tenisa. Videl sem, da sta zelo požrtvovalna in si po vseh svojih močeh prizadevata, da bi neubogljiva celuloidna žogica kdaj padla — na igralno mizo. Vem, jezna bosta, toda naj mi preveč ne zamerita, saj tudi jaz kdaj z loparjem ob nesreči zadnem žogico, pa mi zato ni prav nič nerodno, niti hudo!

In tako, dragi bralec, si boš končno le lahko oddahnil (če si seveda zdržal pri branju do teh vrstic!), kajti bliskovite reportaže je konec, kot je bliskovit konec prostega časa naših učencev IKS in kot ni bil bliskovit konec mojega delovnika. Jan

ATOMSKA VREDNOST

V atomski dobi je prav, da vemo, odnosno da se spomnimo nekaterih dimenzij atoma.

Atom je najmanjši delec elementov. Premer atomov je okoli sto milijonink centimetra (10^{-8} cm).

En cm^3 elektrolitskega bakra, težak 8,9 g, ima 85.000.000.000.000.000.000.000 atomov (petinosemdeset triljonov atomov) ($8,5 \cdot 10^{22}$ atomov). Če bi tako kocko elektrolitskega bakra povečali milijonkrat, tedaj bi v njem povečani atom šele imel premer okoli enega centimetra!

Če bi hoteli prešteti prej navedeno število atomov v enem kubičnem cen-

timetru bakra tako, da bi za štetje vsakega atoma porabili po eno sekundo, ba za to potrebovali dve bilijardi 700 bilijonov let. Če pa bi hoteli (in mogli) te atome razporediti drugega poleg drugega na poti med soncem in zemljo, bi to razdaljo napolnili šestdesetkrat, čeprav je razdalja okoli stopenetdeset milijonov kilometrov.

Poleg navedenih velikih vrednosti pa naletimo tudi na izredno majhne, če se zanimamo za težo bakrovega atoma, ki znaša le

$0,000,000,000,000,000,000,000,1$ grama okoli 10^{22} g.

Inju

Iz delovanja izvršnega odbora naše sindikalne podružnice

Na svojih rednih sejah v obdobju julij — avgust je Izvršni odbor in sekretariat poleg ostalih sklepov, ki se prvenstveno nanašajo na organizacijo sindikalne podružnice oziroma obveznosti za svoje nadaljnje delo, sprejel tudi več sklepov splošnega značaja.

Med prvimi bi tu omenil izvolitev upravnega odbora »Samopomoči«. Za predsednika UO »Samopomoči« je bil soglasno izbran tovariš Franc Orel, za člana pa sta bila imenovana še tovariša Janez Bernard in Valentin Zor, medtem ko je bil v nadzorni odbor izbran tovariš Mirko Gogala.

Kakor vsako leto je tudi letos sindikalna podružnica omogočila šestnajstim članom kolektiva — rekonvalescentom — petnajstdnevno okrevanje v Bohinju.

Ker se je pri uvajanju srednjeročnega posojila pojavil problem, kako zagotoviti redno vračanje posojila ter hkrati zavarovati dano posojilo, je Izvršni odbor sindikalne podružnice sklenil, da so posojilojemalcu za najem kredita potrebni trije

poroki, ki pa morajo biti člani kolektiva in so poleg polnoletnosti tudi kreditno sposobni, oz. da so vsi trije nerazdelno kreditno sposobni garantirati mesečni obrok odplačila posojilojemalca. Hkrati se mora posojilojemalec pismeno obvezati s pogodbo za prvenstveno prednostno pravico povračila posojila podjetju. Nadaljnji sklep v zvezi s »Samopomočjo« je, da se prične posojilo vračati najkasneje v šestih mesecih po podpisu oz. prejemu posojila.

Tudi letos je bil izveden razpis gledališkega abonmaja za gledališko sezono 1960/61. Zaradi povečanja cen gledališkim vstopnicam za 25 % je sekretariat sklenil, da sindikalna podružnica kot doslej plača obiskovalcem gledaliških predstav prevoz na relaciji Kranj—Ljubljana—Kranj, medtem ko bi razliko v povečanju cene vstopnic kril vsakdo sam.

Na koncu bi omenil še, da je sindikalna podružnica v tem obdobju odobrila skupno 59.000 din za pomoč delavcem in 8000 din za nabavo športnih rekvizitov.

M. G.

Ekipa Kino-Iskra zmaguje

V začetku letošnjega leta je bil na pobudo tov. Karla v kino oddelku, menda bolj za zabavo kot zares, ustanovljen krožek kegljačev. Čeprav sprva brez velikih načrtov in kakršnekoli pomoči, saj so si člani krožka sami plačevali kegljišče in pobiralca kegljev,

so se pa kegljači tega oddelka z vso resnostjo lotili treninga že po prvih uspešnih tekmovanjih med oddelkoma kinoakustike in kino montaže. Videli smo, da nam nekako gre, pa smo začeli resno, so mi povedali v razgovoru in kmalu je tudi pri sindikatu vzniknilo

razumevanje za njihovo uspešno udeleževanje.

Mlada, homogena in borbena ekipa kegljačev iz kinoakustike se je vključila v medkrožkovno kegljaško tekmovanje, ki je v Kranju postalo že tradicionalno. Šestnajst ekip kegljačev se mesec za mesec bori za čim boljši rezultat. Zmagovalec vsakomesečnega turnirja prejme posebno diplomu, krožek pa, ki bo konca leta zbral največ diplom, bo postal letošnji krožkovni prvak Kranja in bo prejel ličen pokal.

Kegljači mladega krožka iz kinoakustike v »Iskri« so v tem tekmovanju v zadnjih dveh mesecih dosegli odličen uspeh in že dvakrat premagali vse svoje tekmece, čeprav so med njimi kegljači, ki se prav gotovo že dlje ukvarjajo s tem športom. Njihov uspeh povesta tudi rezultata, v juliju 358 in v avgustu 373 podrtih kegljev, kar je po tako kratkem času obstoja tega krožka zares lep uspeh, saj le redka ekipa v tem tekmovanju kdaj podre do 400 kegljev.

Krožku kegljačev iz naše kinoakustike želimo, da bi nas še naprej tako dobro zastopal v tem medkrožkovnem tekmovanju kranjskih kegljačev in si priboril še več mesečnih diplom, ki mu morda utegnejo celo prinesiti naslov letošnjega prvaka Kranja in pokal.

-Jan-

Deset članov kegljaške ekipe

»Kino-Iskra«

Foto: Janko Colnar

Ekскурzija predmetnih učiteljev iz ZAR

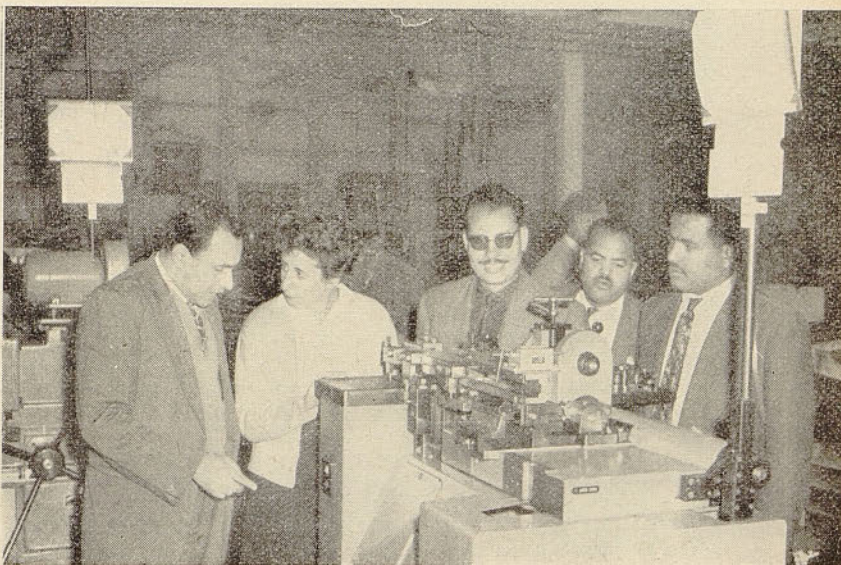
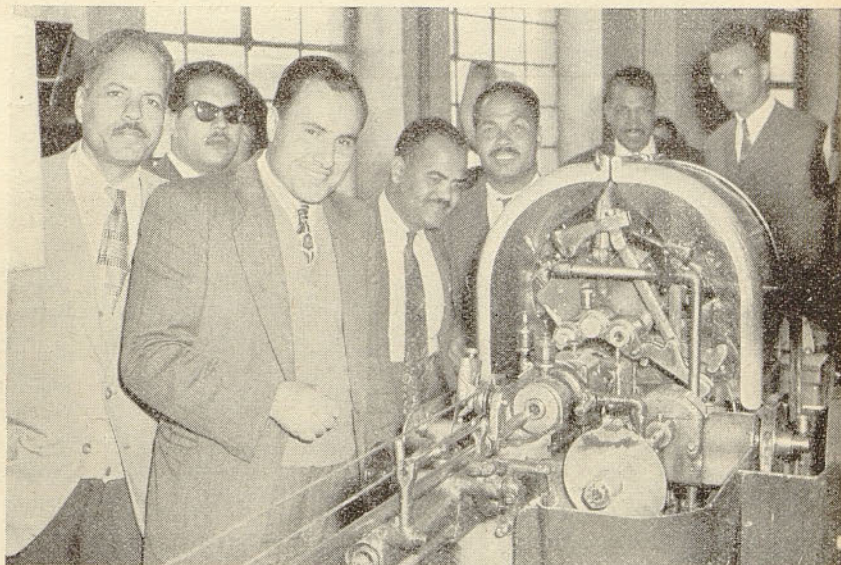
Pod vodstvom šefa oddelka za tehnično pomoč pri Izvršnem svetu LRS, tov. Slavka Furlana, je 9. septembra našo tovarno obiskala šestnajstčlanska delegacija učiteljev praktičnega pouka iz prijateljske Združene arabske republike. Udeleženci te strokovne ekscurzije so predvsem kvalificirani delavci, mojstri in učitelji praktičnega pouka, ki si v nekaterih jugoslovanskih podjetjih pridobivajo organizacijske in praktične delovne izkušnje. To njihovo strokovno izpopolnjevanje in nabiranje delovnih izkušenj v podjetjih naše industrije bo trajalo predvidoma leto dni in zajema poleg strokovnih ekscurzij tudi nekajmesečno delovno prakso v posameznem podjetju.

Nekateri med njimi so na primer na praktisi v »Metalni« v Mariboru, nekateri v Železarnah Štore pri Celju in na Jesenicah, nekateri v Železarni Sisak. Priložnost bodo imeli med drugim spoznati tudi sistem in delo naših samoupravnih organov v podjetjih in celotno organizacijo proizvodnje, kar jim bo nedvomno koristilo pri njihovem nadaljnjem delu, ko se bodo spet vrnili v domovino.

Delegacija predmetnih učiteljev iz ZAR je pri ogledu naše tovarne pokazala veliko zanimanje. Zlasti so se za vse zanimali tisti, ki so iz elektroindustrijske panoge in kovinsko predelovalne industrije. Posebno le-tim je bilo treba odgovoriti na številna vprašanja, videti pa je bilo, da je organizacija proizvodnje v »Iskri« pustila na udeležencih strokovne ekscurzije globok vtis, zlasti še, ko so izvedeli v kakem kratkem razdobju je »Iskra« dosegla raven, na kateri je danes in kakšne so njene perspektive v prihodnjih desetih letih, ko se bo njena proizvodnja še nadalje večala in krepila. Videti je bilo, da so pri nas spoznali marsikaj, kar jih je zanimalo in takim obiskom v tovarni, ki kažejo resno zanimanje, je veliko lažje tudi kaj povedati in pokazati.

-NB-

Foto: Edo Primožič

Nekaj iveri s pravnega področja

Kako plačujemo dohodnino od stavb — z boni.

Z boni, prejetimi kot nadomestilo za povečano stanarino se lahko plačuje dohodnina in občinska doklada, ki je predpisana od dohodkov (najemne vrednosti) od stavb. Pri tem je opozoriti, da se z boni lahko plača samo dohodnina in občinska doklada do višine enoletne odmere in sicer zato, da se ne bi z višjim plačilom razbremenil predpis davka od drugih virov dohodkov, za katere ni dovoljeno plačilo v bonih.

Ce pa nekdo razpolaga v letu 1960 z bonom, ki se glasi na višji znesek kot znaša letna obdavčitev od njegove stavbe, se upošteva pri plačilu odmerjenih davkov celotna vrednost bona, pri čemer pa se razlika med višino enoletne odmere davka od stavb in višino bona vpiše v dobro za leto 1961, tako da gre ta akontacija samo na račun davka od stavb — prihodnje leto pa se bo za to od davčnega zavezanca zahtevalo samo plačilo razlike med predpisano dohodnino od stavb in akontacijo.

Krajevni samoprispevek pa se ne more plačati z boni, ker gre pri tem za posebno obliko samoobdavčitve. Osnova za odmero krajevnega samoprispevka so skupni dohodki posameznega davčnega zavezanca iz vseh virov, torej tudi dohodkov iz delovnega razmerja in od avtorskih pravic, zaradi česar iz takšne odmere ni razvidno, kolikšen znesek odpade na dohodek od stavb (avtentično tolmačenje Drž. sekretariata za finance FLRJ, št. 7161/1960).

Kakšne pravice ima žena, ki iz družinskih razlogov ne more delati polni delovni čas?

Pravice take žene le načeloma in na splošno obravnava 81. člen Zakona o delovnih razmerjih, ki določa:

Za žene, ki iz družinskih razlogov ne morejo delati polni delovni čas, se lahko uvedejo v organizaciji delovna mesta, kjer delajo skrajšan delovni čas, če to ni v škodo rednega poslovanja organizacije.

Medtem, ko dela skrajšan delovni čas, ima žena pravico do osebnega dohodka oziroma plače za dejansko opravljeno delo oziroma do osebnega dohodka (plače) po času, kolikor dejansko dela, druge pravice pa po posebnih predpisih.

Najprej je treba pojasniti in opozoriti, da se ugodnost tega določila lahko nanaša na ženo ne glede na to, kje je zaposlena (v gospodarski organizaciji, v državni in drugi javni službi, v samostojnem zavodu, v družbeni organizaciji ali pri zasebnem delodajalcu) in to iz razloga, ker je 81. člen zajet v prvem splošnem delu ZDR in velja torej za vsako ženo, ki je v rednem oziroma stalnem delovnem razmerju (ne pa v začasnem delovnem razmerju).

Taki ženi se daje po ZDR samo pravica do plače oziroma do osebnega dohodka za dejansko delo, ne pa ostale pravice po ZDR kot na primer: pravica do letnega dopusta, porodniškega dopusta, pravica do nadomestila za osebni dohodek za državne praznike, ko se ne dela in podobno.

Dajejo pa se ji druge pravice le po posebnih predpisih, ki jih vsebuje predpis o zdravstvenem in pokojninskem zavarovanju in sicer:

1. Po 4. odstavku 18. člena zakona o zdravstvenem zavarovanju delavcev in uslužbencev (Uradni list FLRJ, številka 51/54) ima taka žena pravico do zdravstvenega varstva, če je zaposlena najmanj polovico polnega delovnega časa, ki je predpisan za delo, ki ga opravlja.

Zdravstveno varstvo take žene pa obsega:

- zdravniški pregled in zdravljenje v zdravstvenih zavodih in na njenem domu;
- zdravila in druga zdravilna sredstva ter material, ki je potreben za zdravljenje;
- zdravniška in druga strokovna nega in pomoč pred porodom, ob porodu in po porodu v zdravstvenih zavodih in na njenem domu;
- nega zob;
- zdravljenje s popolno oskrbo v zdravstvenih zavodih (16. člen tega zakona).

2. Po 1. odstavku 26. člena zakona o pokojninskem zavarovanju (Uradni list FLRJ, št. 51/57) se šteje taki ženi za pokojnino le dejanski delovni čas (na primer: eno leto zaposlitve s 4-urnim delovnim časom na dan se šteje za pol leta pokojninske dobe — zavarovancem, ki ne delajo s polnim rednim delovnim časom, predpisanim za določeno delo, delajo pa vsaj s polovico predpisanega delovnega časa, se šteje ta čas v delovno dobo polovično, ako je bila taka zaposlitev njihov edini ali glavni poklic).

Iz tega izhaja, da morajo biti za ženo, ki iz družinskih razlogov ne more biti polno zaposlena, izpolnjeni tile pogoji:

1. na strani organizacije — da v organizaciji obstoji tako delovno mesto, ki ne zahteva polnega delovnega časa;
2. na strani žene:
 - da je v rednem oziroma v stalnem delovnem razmerju, ne pa v začasnem delovnem razmerju;
 - da dela vsaj polovico in več rednega delovnega časa, toda ne polni delovni čas, da more sploh uživati zdravstveno varstvo in pokojninsko zavarovanje (javna uslužbenka mora delati najmanj 3 in pol ure na dan, delavka v podjetju pa ob normalnem 8-urnem delavniku vsaj 4 ure na dan).

Ali je dolžnost delavca, da v vsakem primeru sporoči gospodarski organizaciji, v kateri dela, če ne pride na delo?

V 298. členu ZDR — zakona o delovnih razmerjih — je določeno, da mora delavec, ki iz kakršnegakoli razloga ne more priti na delo, to v 24 urah sporočiti gospodarski organizaciji, v kateri dela.

Res je, da se v tem določilu omenja »kakršnenkoli« razlog — vprašanje pa nastane, če je delavec sprejet v stalež bolnih in če je v tem primeru tudi dolžan to dejstvo sporočiti podjetju, v katerem dela.

Mnenja smo, da delavec v tem primeru tega ni dolžan storiti in to iz razloga 72. člena uredbe o izvajanju zakona o zdravstvenem zavarovanju delavcev in uslužbencev (Uradni list FLRJ, št. 55/54), ki določa:

Javni zdravstveni zavodi morajo na posebnem obrazcu prijavljati zavodu za socialno zavarovanje in zavezanec prispevka podatke o začasnih delovnih nezmožnostih in drugačni zadržanosti zavarovanca (delavca), na podlagi katere ima zavarovavec pravico do nadomestila plače. Zavezanec prispevka je v danem primeru podjetje, v katerem dela delavec in ki je dolžno, da odvaja od delavčevega osebnega dohodka zakonite prispevke.

To določilo omenjene uredbe je treba namreč šteti za poseben predpis, ki po svoji vsebini ne more biti zajet v določilu 280. člena ZDR oziroma ni razveljavljen s 417. členom ZDR in tudi ni v nasprotju z določbami samega zakona o delovnih razmerjih.

Opuščenje takih prijav po ambulantah, ko gre za sprejem delavcev v stalež bolnih, je povzročilo nemalokrat nepotrebna posredovanja organov inšpekcije dela in je prišlo tudi do delovnih sporov pred sodiščem. Bili so celo primeri, ko je ambulantni zdravnik delavca takoj poslal v bolnišnico, podjetje pa je takemu delavcu izdalo odločbo o samovoljni zapustitvi dela (delavec je izostal od dela 7 ali več zaporednih delovnih dni — 342. člen odst. 2 ZDR) — ker ambulanta, bolnica niti delavec niso sporočili tega dejstva podjetju.

dr. Ivan Logar

K izobraževanju odraslih

Industrijsko napredne dežele nenehno povečujejo zmogljivosti svoje industrije in to na različne načine. Poglavitno pri tem je delo človeka, ki seveda mora naloge, narekovane iz naraščajočih potreb prebivalstva, obvladati. Seveda to lahko doseže samo ob izpopolnjevanju svoje strokovne in splošne izobrazbe. Izobraževanje odraslih pa vsekakor zahteva povsem drugačne metode učenja od teh, ki jih desetletja uporabljajo za izobraževanje otrok. Današnje preizkušene metode narekujejo predvsem spoštovanje človeka in njegovega dela, načrtno in sistematično izobraževanje, v podrobnostih pa se lahko poslužujemo vseh različnih sodobnih učnih pripomočkov, kot na primer: filmov, diafilmov, epiprojekcij, flanelogramov, magnetogramov, magnetofona, zidnih listov in prikazovanja originalnih predmetov, ki jih obravnavamo.

Kadar določeno učno snov podajamo širšemu krogu poslušalcev in je pri tem potrebno prikazati razne podobnosti obravnavanega predmeta, si pomagamo tudi s posebno televizijsko snemalno napravo in z ustreznim številom pravilno razpostavljenih televizijskih sprejemnikov.

Uporaba takšnih pripomočkov se vedno izkaže in je tudi v finančnem pogledu najkoristnejša, saj z uporabo navedenih pripomočkov prav gotovo skrajšujemo čas poučevanja, učenje samo pa je prijetnejše tako za poslušalce, kakor tudi za predavatelja, je bolj učinkovito, bolj nazorno in pristopnejše tudi zaradi tega, ker »učenec« pri tem zaposli hkrati dva najvažnejša čuta: vid in sluh, kar nedvomno pripomore, da si bo vse, kar je slišal tudi bolj zapomnil.

Na podlagi večletnega proučevanja faktorjev, ki omogočajo človeku dojemanje določene učne snovi, so strokovnjaki dognali, da so pri tem človekova čutila udeležena po naslednjih odstotkih: vid 77, sluh 17, vonj 3,5, tip 1,5 in okus 1%.

Naš Izobraževalni center pri svojem delu uporablja razen televizije vse prej naštete učne pripomočke, razen tega pa razpolaga tudi z različnimi slikami, filmi, diafilmi, flanelogrami in ustrezno literaturo, zato je bilo z uredniškim odborom revije »Iskra« dogovorjeno, da bomo članom delovnega kolektiva občasno posredovali razne zanimivosti s tega področja, ki v reviji sicer ne bodo zavzemale kdo ve koliko prostora, bodo pa verjetno odigrale koristno vlogo pri izobraževanju članov kolektiva.

Tokrat smo pripravili tri fotografske posnetke z našega flanelograma, ki ponazarjajo dosežke s področja študija dela.

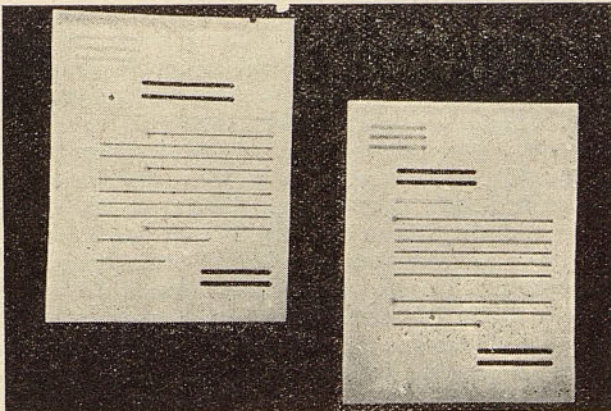
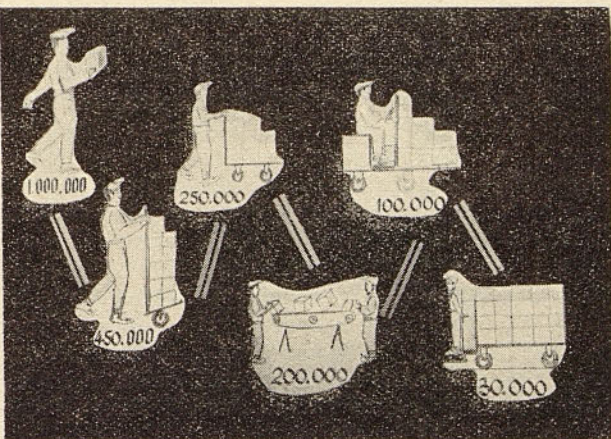
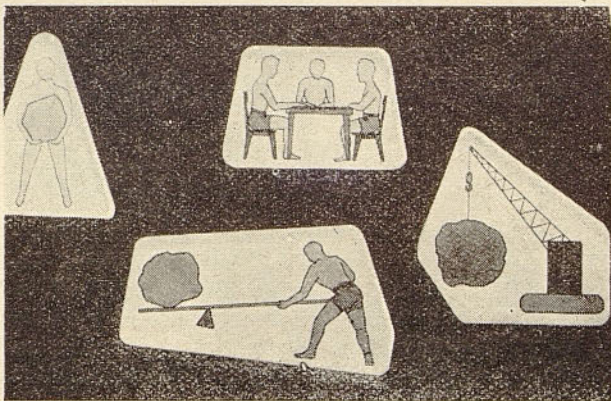
Prvi primer ponazarja razvoj proizvodnih sredstev. Nekdaj je človek potrebne dobrine oskrboval docela sam, s primitivnim orodjem, pri čemer je zadostil svojim najnujnejšim življenjskim potrebam — pozneje si je omislil dodatna pomožna sredstva, s katerimi si je olajšal delo, oziroma omogočil zadovoljitev povečanih potreb — nadaljnje povečanje človekovih potreb je terjalo vzajemno opravljanje dela in delitev dela. —

Drugi posnetek s flanelograma prikazuje pocenitev transporta z uporabo ustreznih pomožnih naprav, pod pogojem, da v vseh šestih primerih človek porabi za izvršitev dela prav toliko svoje telesne energije in, da delo

opravi v istem času. V vrednosti opravljenega dela je zajeta tudi vrednost transportnih naprav.

Studij dela odkriva, da so pri vsakršni človekovi dejavnosti možni prihranki energije in časa, prav tako tudi pri delu strojepiske. Primer za to je tretja slika, ki nazorno prikazuje na levi v klasični obliki natipkano poslovno pismo — odstavki so tipkani z umikom, kar terja vsakokratno nastavitev valja. Premik valja na primer pa odtehta dvig približno 3 kilogramov težkega bremena. — Medtem ko udarec na tipko porabi prav toliko energije, kot jo porabiš, če dvigneš nekaj gramov. S študijem dela strojepisk so ugotovili, da strojepiska porabi za 7 in polurno intenzivno tipkanje energijo, ki bi ji zadostovala za dvig 19.300 kg, njeni prsti pa pri tem opravijo pot, dolgo 25 kilometrov!

S poskusi pa so v ZDA dognali, da je druga oblika poslovnega pisma omogočila za približno 30% večjo storilnost pri isti uporabi energije in časa. CN

Igor Slavec

Z izleta skozi Kočevski Rog

Pred spomenikom
v Kočevju

Foto: Igor Slavec

Kar trije avtobusi Iskranov so se v nedeljo po 15. avgustu letos odpravili na obisk v Ribnico, Kočevje in Kočevski Rog. Ker so bili to izrazito partizanski kraji, kjer so se odigravale pomembne bitke v času NOB in ljudske revolucije, smo na ta naš izlet povabili našega prvoborca, nosilca Spomenice, tov. Staneta Zakotnika, ki je prav v teh krajih deloval in vodil svoje fante v boj proti okupatorju.

Radijska vremenska napoved ni bila nič kaj izpodbudna, pa vendar je večina vzela na pot tudi kopalne hlačke, ker je računala na vsaj malo lepega vremena, ko bo kolona avtobusov prispela v Dolenjske Toplice. In res je bilo tako. Čim smo krenili iz smeri Ljubljana—Zagreb na kočevsko stran, se je megla dvignila in napočil je prekrasen dan, za mnoge izmed nas gotovo tudi nepozaben. Razen soferja, tovariša Mirota in tovariša Zakotnika, ki sta partizanila tod okoli ter tov. Lipovca, ki je doma iz Kočevja, menda nihče izmed nas še ni bil v teh krajih, zato nam je bilo vsem vse novo in čudovito lepo. In če pravimo, da je Bled biser Slovenije, Bohinj pa njen dragulj, je ta del Dolenjske prav gotovo neizmeren zgodovinski, politični in kulturni zaklad naše prelepe domovine.

Kdo še ni slišal za grad Turjak, ki je v svoji mogočnosti kljuboval Turkom in tlačanom ter času, ni pa odnesel zmage pred partizanskimi brigadami, pa čeprav so ga branili najbolj zagrizeni voditelji »Bele garde«. Pri predaji te elitne vojske je bilo ujetih preko 700 živih belogardistov, ki so samo nekaj dni prej prisegli, da Turjaka nikoli ne bodo prepustili partizanom. Bilo je to v prvi polovici septembra 1943 po kapitulaciji Italije. Ko smo tako stali sredi turjaškega dvorišča in nam je Miro vsaj približno povedal, kar je vedel od pripovedovanja borcev, ki so zavzeli grad, so nas obhajali prav posebni občutki. O stoletjih svojega obstoja bi nam vedel grad marsikaj povedati: o fevdalcih in tlačanih, o grajskih gospodičinah in Turkih, o protestantih, pa do današnjih dni, ko čaka na svojo

usodo, zgodovina ni šla mimo zidov. Za temi zidovi je pred 400 leti bival nekaj časa Primož Trubar, in tu je Jurij Dalmatin prevajal »Biblijo«. Tu je živela Turjaška Rozamunda, in v globokih kletih so ječali uporni tlačani. V istih ječah so bili mučeni tudi napredni Slovenci med zadnjo vojno in tik pred osvoboditvijo maja 1945 so bile prav na Turjaku zverinsko pobite »Turjaške žrtve«. Tu v bližini je F. S. Finžgar okoli leta 1905 pisal svoj znameniti roman — povest davnih dedov — Pod svobodnim soncem.

Čas nas je priganjal in že smo hiteli naprej, se za trenutek ustavili v Rašici pred Trubarjevim spomenikom, se slikali, kot vidite in odbrzeli proti Velikim Laščam. Tu smo se spomnili kar dveh slovenskih pesnikov in pisateljev: Frana Levstika in Josipa Stritarja.

Gorenjec Fran Levce, Levstikov življenjepisec, takole opisuje ta kraj in ljudi:

»Ves Laški okraj, kamor spadajo Retje, ni romantično lep, kakor naša Gorenjska, vendar je po svoje jako zanimiv. Tu ne vidiš nobene visoke gore, in le malo tekoče vode; tu ni ravnega polja ne globoko vrezanih dolin; ves svet je, kakor sploh kraška zemlja, bregovit, poln dolov in kotlin, poln tokov in podzemskih jam, in le malo kje ti ugleda oko bister studenec. Vendar svet ni tako pust, kakor je notranji Kras. Le tu in tam moli sivi dolomit iz zemlje, katero pokrivajo sicer lepo obdelane njive in zeleni logi; zadaj za poljem pa se razprostirajo prekrasni gozdovi z orjaškim bukovjem in temno jelovino.

A še prej kot priroda se ti prikupi narod, ki prebiva tod. Moški res da niso tako krepke postave kakor Bohinjci; ženske niso tako lepe kakor gorenjske Blejke ali Dolžanke; ali tukaj tudi ni tiste znane gorenjske prevzetnosti, tistega gorenjskega moštva, pretepanja in zabavljanja. Ti ljudje se odlikujejo po svojem prostodušnem vedenju, odkritosrčnosti, prijazni so, zgovorni in postrežni.

Prava njih posebnost pa je izredno pravilna govorica in neusahljiv ljubezniv humor. Sedi k možakom v krčmi, ne moreš se naslušati, kako modrujejo ali opazuj fante in dekleta, ko se v nedeljo vračajo od opravila, kako se podajajo, kako jim teče govor in ugovor, kako dovtip pobija dovtip...» Toliko Fran Levec in kaj pravimo mi...?

Naslednja naša večja postaja pa je bila Ribnica. Ribničane poznamo odkar se zavedamo in njihova pesem

»Vre, vre, vre,
mi smo pa Ribničanje...«

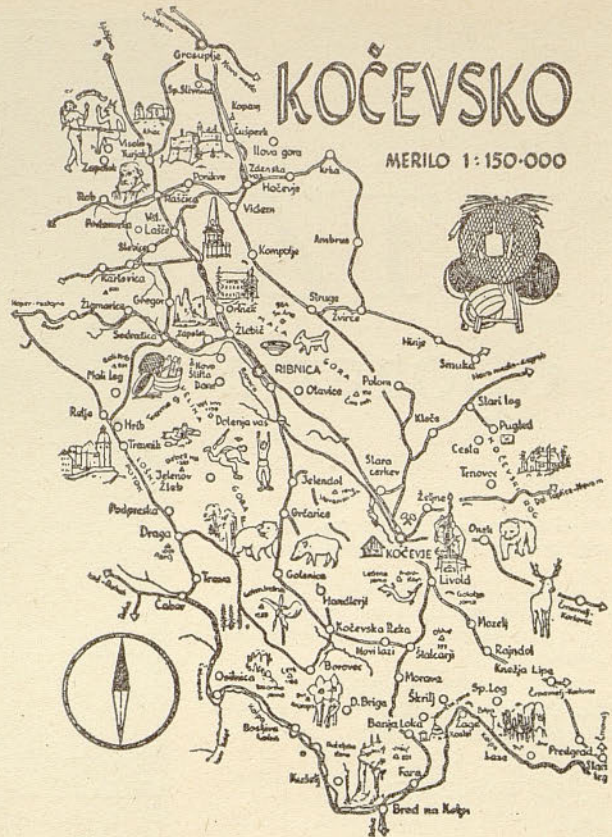
nam je prijetna in poznana odkar jo prepeva Slovenski oktet, starejšim pa še od prej. In kdo še ni slišal veselih ribniških šal in »vicov« in videl njihove »sühe robe«?! Skozi Ribniško dolino smo torej prispeli v Ribnico, tamkajšnje središče domače obrti, kraj, kjer je pred več kot 100 leti obiskoval osnovno šolo mali France Prešeren, partizansko Ribnico, obdano z ene strani z Malo goro (964 m), z druge strani z Veliko goro (1253 m), poraščenima z nepreglednimi gozdovi. Iz prijaznosti nam je mesto razkazal in povedal njene znamenitosti tajnik turističnega društva Ribnice in se mu za njegov trud na tem mestu zahvaljujem in želim obilo uspehov društvu pri njegovih naporih za še lepši izgled mesta. Ribniški grad, ki ga po načrtih restavrirajo, zgodovina in okolica, vse to nas je močno dojmilo. Nakupili smo si originalnih spominčkov in razglednic, se zahvalili za prijaznost ter pri slovesu obljubili, da kmalu spet pridemo in že smo drveli proti Kočevju, cilju naše prve etape.

Ves čas poti od Ribnice sem smo opazovali izkopani jarek, ki se je vil ob cesti čez polja in travnike, skozi gozdove in preko gričev in dolin. V Kočevju smo zvedeli, da so izkopali ta okoli 16 km dolg jarek za dovod vode v Kočevje, ker jim grozi posušitev studencev v bližnji okolici in bi Kočevje naenkrat lahko ostalo brez pitne vode. Ta »kraški pojav« bo Kočevje stal 200 milijonov dinarjev.

Četudi smo naš prihod v Kočevje predhodno telefonično najavili in zaprosili Občinski odbor ZB, da bi nam nekdo razkazal mesto in nam v grobih

Motiv iz Kočevja

Foto: Igor Slavec

besedah orisal gospodarsko in politično zgodovino tega kraja, smo bili nemalo prijetno presenečeni in počaščeni s pozornostjo, ki so nam jo izkazali, ko sta nas pred hotelom »Pugled« pričakala dva nosilca »Partizanske spomenice 1941«, podpredsednik ObLO Kočevje in njegov prijatelj, ki sta nas nato spremljala in vodila na vsej naši poti po Kočevski, Kočevskem Rogu do Dolenjskih Toplic. Na tako izredno pozornost nismo bili pripravljene, zato prosim na tem mestu oba prijazna tovariša, da nam oprostita naše včasih morda tu in tam nekoliko nerodno vedenje. Še bomo prišli k Vam in takrat bomo storjene napake skušali odpraviti. Obljubili smo Vam, če bo le v naši moči, da bomo tudi mi šli v vsakem primeru Vam na roke, kadar bi od nas želeli in pričakovali kaj takega.

Naša prva pot v Kočevju je veljala Šeškovegu domu, kjer je bil po osvoboditvi Kočevja od 1. do 3. oktobra 1943 prvi Zbor odposlancev slovenskega naroda. Še danes so v dvorani, kjer je bilo zasedanje, nad odrom vidne Cankarjeve preroške besede »Narod si bo pisal sodbo sam«

To so bili zgodovinski dnevi, kajti v okupirani Evropi se je zbralo 572 odposlancev slovenskega naroda, da pregledajo delo svojega vodstva, in izrečejo sodbo o njem ter da sprejmejo sklepe o nadaljnjem delu. Tu so izvolili 40 delegatov za II. zasedanje AVNOJ v Jajcu. Sprejet je bil sklep o priključitvi Primorske ter izvoljen Slovenski narodnoosvobodilni svet — SNOS. Takrat je ljudstvo spregovorilo preko ust Franceta Beceleta, najstarejšega slovenskega narodnega poslanca, čudovite besede:

(Nadaljevanje sledi)

HTZ opozarja

Povsod, posebno pa še na stiskalnicah, bodi previden in preudaren!

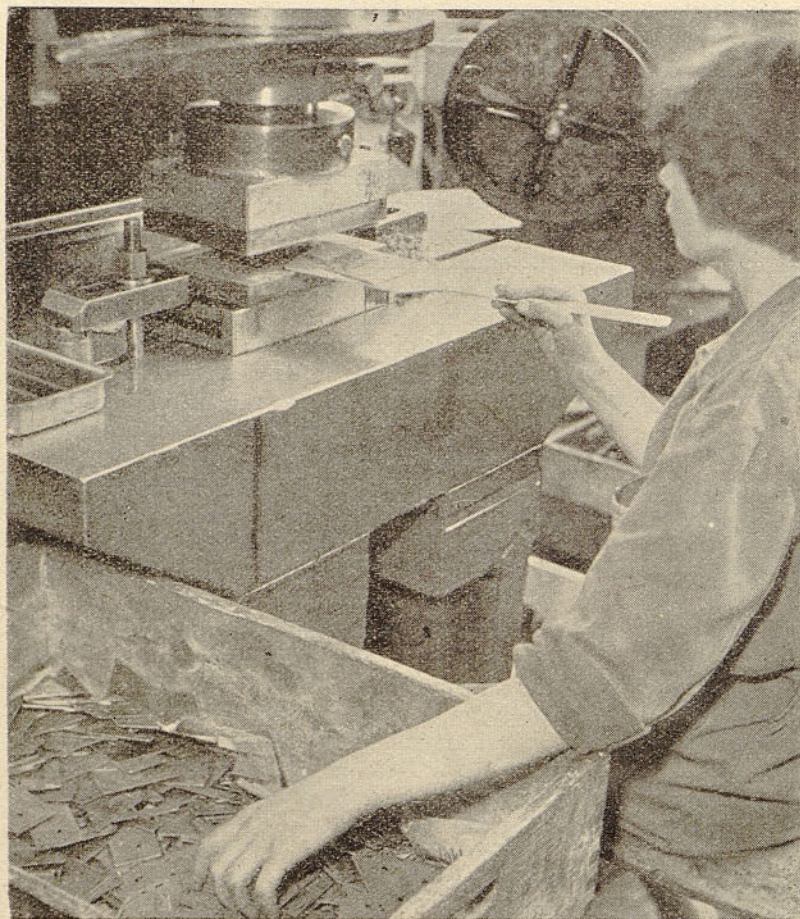
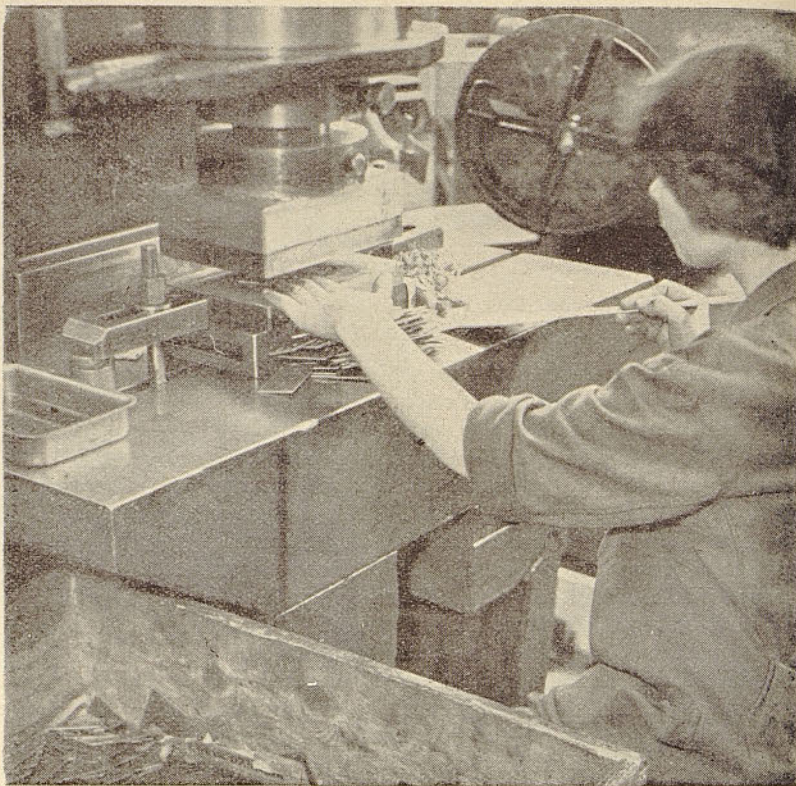
Slika desno:

Ali ni tak postopek pri popravljanju kosov z roko pod orodjem skrajno nevaren?

Slika spodaj:

Kos popravi ali vlagaj pod orodje z ustreznim pripomočkom!

Foto: Edo Primožič

Dne 1. avgusta ob 15. uri je na 100-tonski hidravlični stiskalnici planirala tovarišica Cilka Kuk, PK delavka – osnovno ploščo za števec E3. Kose je pod orodje vkladala s pomočjo »loparčka«, na katerega je z levico predhodno dajala po dva kosa. Ko je »loparček« potisnila in nato hitro odmaknila izpod orodja, sta osnovni plošči ostali na orodju.

Orodje je bilo pri tem dvignjeno 35 mm. Eden izmed kosov je pri tem legel preko drugega, zato ga je delavka hotela popraviti. Ker pa pri tem popravilu ni uporabljala pripomočka, ampak je pod orodje segla s prsti levice, je poškodovala štiri prste, ker je z desno nogo ta čas vklopila stroj.

Pri hoji okrog stroja bodi skrajno previden!

Polkvalificirani delavec Stane Kohnjek je dne 1. julija delal v drugi izmeni na revolverski stružnici. Ponesrečeni delavec je pravzaprav čakal, da bi pričel na tem stroju delati serijo ročic za kinoprojektor. Stroj je za to delo urejeval VK urejevalec Stane Povšnar. Ponesrečeni delavec je čakal, ko je čakal na dokončno ureditev stroja, prebil na ta način, da se je od svojega stroja oddaljil za 2 strojni vrsti naprej. Tu se je pogovarjal s sodelavcem Ludvikom Vrhovnikom. – Med urejevanjem stroja, ko je urejevalec odrezal prvi izgotovljeni kos, se

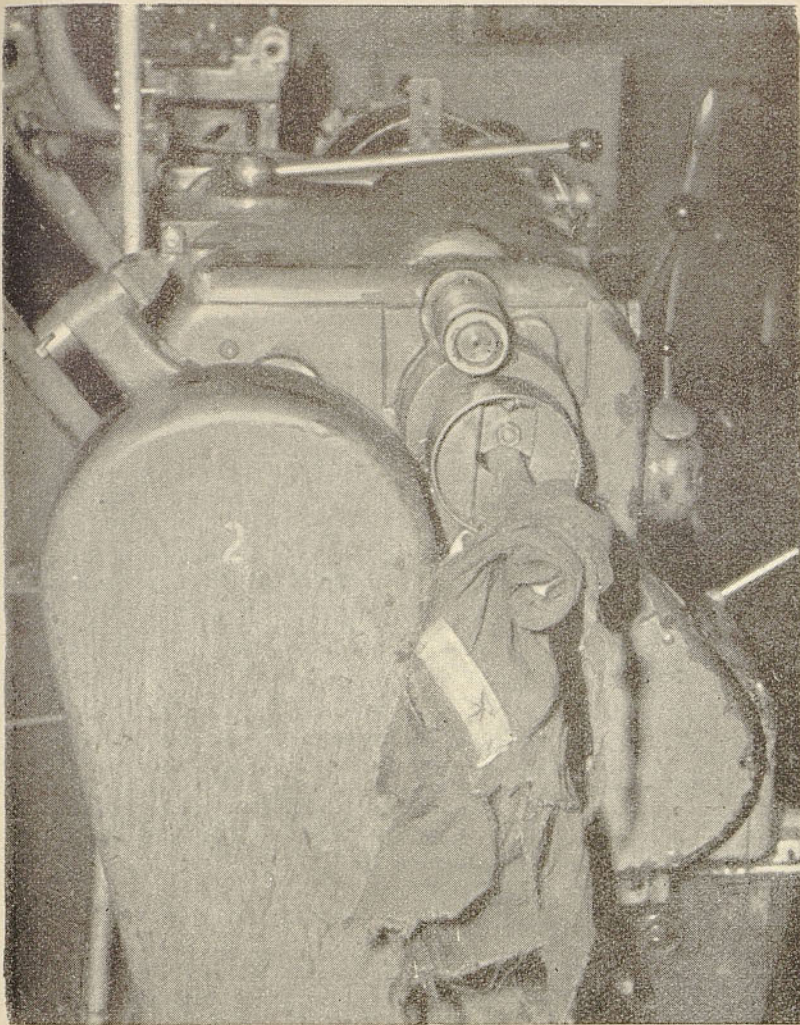

Foto: Jože Zaplotnik

je ta vračal k svojemu stroju in to z leve strani mimo vrteče se palice, ki je gledala iz vretenika stroja približno 200 mm. Palica je imela premer 32 milimetrov in iz AS valjanega materiala. Palica je bila na koncu odrezana v skladišču produkcije na tračni žagi in je imela majhen nastavek. — Stroj je bil v tem času v pogonu in mu je imel 190 obratov na minuto. Vrteča se palica je z ostankom — nastavkom

zagrabila delavca za bluzo na levi strani pri žepu in jo začela navijati. Delavec je zavpil, na kar je urejevalec takoj ustavil stroj. Delavec je pri tem utrpel zlom leve roke in lažje poškodbe na levi strani prsnega koša.

Do nesreče je prišlo zaradi tega, ker se je na svoje delovno mesto vračal po nedovoljenem prehodu.

Omenjeni delavec je v bolniškem staležu od 1. julija dalje.

O B R A T N E N E S R E Č E

Alojz Ložar, transportni delavec, je 13. junija 1960 s tovornjaka razkladal medeninaste palice na ročni voziček. Ker je bil material naložen preveč na eno stran, se mu je prevrnil in mu padel na levo nogo. Vzrok — neprevidnost. Izgubljenih je 26 delovnih dni.

Jože Režonja, delavec, se je pri premikanju ročnega vozička 14. junija urezal ob naloženo pločevino na palec desne roke. Vzrok — prenatrpanost. — Izgubljenih je 5 delovnih dni.

Janko Zaletel, orodjar, je 10. junija hotel sodelavcu popraviti pregibni stol in je gornji del stola padel poškodovancu na palec leve noge. Vzrok — stol in neprevidnost sodelavca. Izgubljenih je 10 delovnih dni.

Jaroslav Gogala, delavec, je 17. junija vrtal luknjo v kamenje. Pri tem mu je kladivo po svedru spodletelo tako, da se je udaril v palec desne noge. Vzrok — pomanjkanje izkušenj. — Izgubljenih je 6 delovnih dni.

Jože Vogrin, delavec, je 17. junija na tračni žagi ožagoval jalove glave. Z desnico je bil v neposredni bližini lista žage, pri tem mu je spodrsnelo tako, da se je vžagal v konec palca desne roke. Vzrok — nepravilen način dela. Izgubljenih je 13 delovnih dni.

Franc Razpet, livar, se je s sekačem 17. junija udaril v kazalec leve roke. Vzrok — neprevidnost. Izgubljenih je 9 delovnih dni.

Marija Lebar, delavka, je 20. junija delala na hidravlični stiskalnici ogrodje števca. Ker je bil stroj prilagojen na nožni vklop in ker poškodovanka ni bila dovolj pozorna, si je poškodovala kazalec desne roke. Vzrok je deloma v nepravilni ureditvi stroja in neprevidnost poškodovanke. Izgubljenih je 12 delovnih dni.

Anton Dolenc, strugar, je delal 28. junija na stružnici. Ko je hotel vklopiti avtomatski pomik, se je z desno roko zadel v glavo amerikanke, ki ga je udarila v desno roko. Vzrok — neprevidnost. Izgubljenih je 8 delovnih dni.

Mirko Vodnik, delavec, se je 23. junija pri pobiranju pločevinastih odpadkov urezal v dlan desne roke. — Vzrok — ni uporabljal zaščitnih rokavic. Izgubljenih je 6 delovnih dni.

Ivan Ječnik, brusilec, je 27. junija s sodelavcem vozil protiletalski top, pri prevozu čez prag mu je padel z voza na desno nogo. Vzrok — neprevidnost in naglica. Izgubljenih je 5 delovnih dni.

Marija Knapič, delavka, 29. junija ji je padla vpenjalna glava 38/25 na levo nogo. Vzrok — neprevidnost. Izgubljenih je 34 delovnih dni.

Jožetu Grdji, delavcu, je 1. julija brizgnila aluminijasta talina v levo oko, ker mu je razneslo kalup. Vzrok — površnost. Izgubljenih je 21 delovnih dni.

Andrej Hvastja, delavec, je 1. julija prehitro z desnico pritisnil na ročni stiskalnici in se udaril na palec leve roke. Vzrok — neprevidnost. — Izgubljenih je 8 delovnih dni.

Ida Dolinar, delavka, je 27. junija hotela pomagati urejavalcu, ki je menjal orodje na avtomatu za štancanje — pri tem pa jo je zgrabila ročica in ji poškodovala sredinec desne roke. — Vzrok — neprevidnost. Izgubljenih je 5 delovnih dni.

Stane Košnjek, delavec; 1. julija ga je zagrabila vrteča se palica, ki je gledala iz vretenika in ga navila. Utrpel je poškodbo leve roke in prsnega koša. Vzrok — vstop delavca v nedovoljen prehod med urejevanjem stroja. Je v bolniškem staležu.

Stane Jenko, delavec, 30. junija se mu je izsadel ročni posnemalec igle, ki ga je potreboval pri obdelavi. Konicica se mu je zasadila v dlan leve roke. Vzrok — neprevidnost. Izgubljenih 5 delovnih dni.

Franc Martinjak, skladiščnik, je 20. junija s sodelavcem skladal kovinske trakove in ga je en kos udaril po desni nogi. Vzrok — prenatrpano delovišče. Izgubljenih je 10 delovnih dni.

NOVA PLASTICNA SNOV
Z ODLIČNIMI LASTNOSTMI

Dolgo vrsto plastičnih snovi, z najrazličnejšimi dobrimi in slabimi lastnostmi, je pred nedavnim izpopolnila še snov, ki je dobila ime dycril. Stevilni poskusi s to snovjo so pokazali, da je le-ta zelo koristno uporabna v fotografiji in sicer za izdelavo diapozitivov in kopij fotografskih negativov, ker je zelo občutljiv za svetlobo, predvsem pa ne vsebuje primesi srebra in nima zrnate strukture. Trenutno še v največji meri dycril uporabljajo za izdelavo filmov in plošč za kopiranje. Pri kopiranju je treba film ali ploščo iz dycrila položiti pod film in ga nato osvetljevati eno minuto z ultravijolično svetlobo. Razvijanje diapozitiva pa teče v čisti topli vodi. Nadalje se je pokazalo, da je dycril, izdelan v ploščah, možno uporabljati tudi kot matrico za razmnoževanje. V tem primeru pokrijejo ploščo dycrila s filmom ali načrtom, ki je narisana na prozornem papirju, nato pa ju po potrebi osvetliti. Dycrilno ploščo je treba nato razvijati v alkalčnih raztopinah, pri čemer se bolj osvetljena mesta na plošči hitreje razkrajajo kot močnejše osvetljena. Preostala površina plošče po razvijalnem postopku je dovršena matrica, ki ima po izjavah stro-

kovnjakov, ki so jih preizkušali, zelo veliko obstojnost. Glede na doslej poznane in preizkušene lastnosti dycrila, bodo to novo umetno snov prav gotovo še naprej preizkušali in računajo, da bodo dycril s pridom uporabili tudi v druge namene.

GLOBOKO OHLAJEVANJE
IN SODOBNA TEHNIKA

Z globokim ohlajevanjem je možno zaustaviti določene življenjske procese, oziroma vplivati na določene materiale, da pridobijo globoko ohlajene povsem nepričakovane lastnosti. — Ti dosežki so možni z uporabo ultra nizkih temperatur, s katerimi lahko snovi ohladimo do temperature absolutne ničle, to je do tiste temperature, ko preneha v njih vsakršna molekularna aktivnost. Čeprav je ta veja znanosti pravzaprav še v povojih, je pa človeštvu vendarle že dala svoj prispevek v pogledu nekaterih tehničnih dosežkov, tako v industriji jekla, biokemiji in pri izdelovanju interkontinentalnih izstrelkov. Globoko ohlajevanje s pridom uporabljajo tudi pri proizvodnji tekočih plinov. Likvidni vodik, torej tekoči vodik, služi kot gorivo za pogon balističnih teles, medtem ko tekoči kisik uporabljajo za pospeševanje proizvodnega procesa jekla. Prav tako globoko ohlajevanje s pridom uporabljajo že tudi v medicini. Strokovnjaki so namreč dokazali, da krvna plazma, ohlajena do najnižje temperature ne spremeni svojih lastnosti, temveč jo uspešno uporabljajo za transfuzije, ne glede na čas, ko je bila plazma v zmrznjenem stanju. — Novi

elektronski stroji omogočajo proizvodnjo komputerjev minimalnih velikosti, ker je dokazano, da se z globokim ohlajevanjem povsem odpravi pojav električnega upora v električnih napravah. Z globokim ohlajevanjem in dehidriranjem je danes možno živa bitja začasno ubiti, nato pa jih znova oživeti, kar na organizmu ne pušča nobenih krvavih posledic. Tudi ni izključeno, da ne bi prvih vesoljskih potnikov poslali v vesolje v zmrznjenem stanju in bi se po prihodu na cilj znova »odtajali« in spremenili v živa bitja. —

»AVTOMATIZIRAN« SLADKOR

Naša živilska industrija se bo kmalu obogatila z novo, sodobno tovarno sladkorja, ki jo dograjujejo v Sremski Mitrovici in, ki bo ob polni zmogljivosti lahko predelala blizu 1500 ton sladkorne pese v sladkor. Zanimivost nove tovarne sladkorja je v tem, ker bo celoten proizvodni proces avtomatiziran. Gradnja nove tovarne v Sremski Mitrovici dobro napreduje, prav tako dobave potrebne strojne in druge opreme tako, da lahko računamo, da bo začela nova tovarna v polni zmogljivosti delovati že nekako sredi prihodnjega leta. Umestna je bila pa njena postavitev v Sremski Mitrovici tudi zaradi velikih količin sladkorne pese, ki jo pridelujejo iz leta v leto na tem področju in prav zato ne bo večjih težav s surovinami in njihovim transportom.

PRECEJ VROČE JE NA SONCU!

S pomočjo najmodernejših merilnih naprav so strokovnjaki in znanstveniki ugotovili, da je atmosfera okrog sonca zelo vroča in sicer doseže njena temperatura tudi milijon stopinj Celzija. Pred leti so s takratnimi merilnimi instrumenti namerili s približno desetkrat manjšo temperaturo. Za merjenje sončne temperature so znanstveniki uporabili posebne rakete, ki so jih izstrelili 350 km visoko. Naprave v tem raketah so predvsem merile moč sončnega rentgenskega sevanja na tej višini. To sevanje je nekajkrat doseglo energijo celo do 80 tisoč elektronskih voltov. Ti podatki so služili za matematični izračun temperature sončne atmosfere.

ASFALTIRANA
PLOČEVINASTA STREHA

Vemo, da ima streha iz valovite pločevine več ali manj določeno življenjsko dobo, katere dolžina je pač odvisna od vlage, ob morskih predelih pa tudi od soli, ki jih vsebujejo vodni hlapi. Izkazalo pa se je, da pločevinaste strehe, ki so jih prebrizgali s posebno asfaltno emulzijo, topljivo v vodi, zdržijo veliko dje. Proti rji nezaščitene dele so na primer morali zamenjati že po 3 ali 4 letih, medtem ko z asfaltno emulzijo škropljene strehe zdržijo tudi po 18 do 20 let, seveda pa je treba po 6 ali 7 letih premaz obnoviti.

Anton Čimžar, rezkar. 8. julija mu je med rezkanjem padel tujek v desno oko. Izgubljeni so 4 delovni dnevi.

Ljudmila Jerele, delavka, se je 8. julija med rezkanjem urezala v palec leve roke. Vzrok — neprevidnost. Izgubljenih je 7 delovnih dni.

Angela Resnik, delavka, je 11. junija nalagala pločevinaste pasove. Pas ji je zdrsnil in jo urezal na desno nogo. Vzrok — neprevidnost pri nalaganju. Izgubljenih je 8 delovnih dni.

Vladimir Šavli, ključavničar. 9. julija so nakladali profiletalski top. Sodelavec je dvignil avtomat in mu je odščinilo konico kazalca desne roke. — Vzrok — neprevidnost sodelavca. Izgubljena sta dva delovna dneva.

Ciril Vehovec, urejevalec. 11. julija je med urejevanjem stroja premaknil sanke na stružnici in je bil pri tem sklonjen h glavi stroja. Naprava se je sprožila in mu padla na glavo. Vzrok — nepotrebna naglica in površnost. Izgubljena sta dva delovna dneva.

Anton Polak, vajenec, je 14. julija krivil pocinkane cevi in se opeknel po dlani desne roke. Vzrok — neprevidnost. Je v bolniškem staležu.

Ladišlav Kovač, delavec, je 15. julija rezkal razpore na vijakih. Ker mu je prenehala delovati črpalka za emul-

zijo, je segel po jermenici, ki ga je zagrabila in mu poškodovala prste leve roke. Vzrok, ker je segel z roko pod nezaščiteno jermenico. Izgubljenih je 22 delovnih dni.

Anton Piber, orodjarski mojster je 22. julija s sodelavcem preizkušal orodje za T1-pokrov. Zaradi prenašanja približno 70 kg težkega orodja si je pretegnil v rami desno roko. — Izgubljenih je 12 delovnih dni.

Janez Erjavec je 25. julija pri delovni akciji na Krvavcu nerodno stopil na slabem terenu in si je zvil nogo v gležnju. Vzrok — slab teren in neprevidnost. Izgubljeni so 3 delovni dnevi.

Peter Hribar, mizar se je 26. julija pri oblanju urezal v kazalec desne roke. Vzrok — neprevidnost. Izgubljenih je 10 delovnih dni.

Jurij Zupan, vajenec si je 27. julija poškodoval desno roko, ker je segel po orodje in ker je zavoro stiskalnice premalo zategnil. Vzrok — nepazljivost pri delu. Izgubljenih je 8 delovnih dni.

Jože Ješe, strojni ključavničar; pri vzdrževanju strojev ga je 5. julija zagrabila jermenica revolverске stružnice in mu poškodovala dlan leve roke. Vzrok — neprevidnost. Se nahaja v staležu bolnikov.

Ameriškim tehnikom je uspelo iznajti novo metodo za proizvodnjo jekla, katere značilnosti so v tem, da ne zahteva taljenja rude v visokih pečeh. Po novi metodi pridobivajo jeklo namreč direktno iz železne rude. Kako poteka ta proces? Posebna naprava, ki deluje na načelu magnetizma, izloči iz rude najprej elementarno železo. Drobilna naprava to železo zdrobi v fin prah, nato pa ga z močno segretim vodikom znova temeljito prečistijo. Tako prečiščen železov prah gre v stroj, ki ga pod visokim pritiskom stisne v trakaste plošče, katere nadalje segrejejo do 1.300 stopinj Celzija, nato pa zvaljajo v jekleno pločevino. Seveda novega postopka za pridobivanje jekla za zdaj še ni moč uporabljati na široko v jeklarski industriji, pokazalo pa se je, da ta metoda ni brez koristi, ki bodo strokovnjake prav gotovo zvalile, da bodo ta postopek še nadalje izpopolnjevali, dkler ne bo moč na ta način pridobivati jeklo tudi industrijsko in ne več samo v laboratorijih. Če bi se tak proizvodni proces uveljavil v jeklarski industriji, bi bili stroški za izdelavo jekla za polovico manjši, sam postopek pa je pokazal tudi, da bi bila proizvodnja veliko bolj enostavna, od sedanjega načina, ko je potrebno taljenje rude v visokih pečeh.

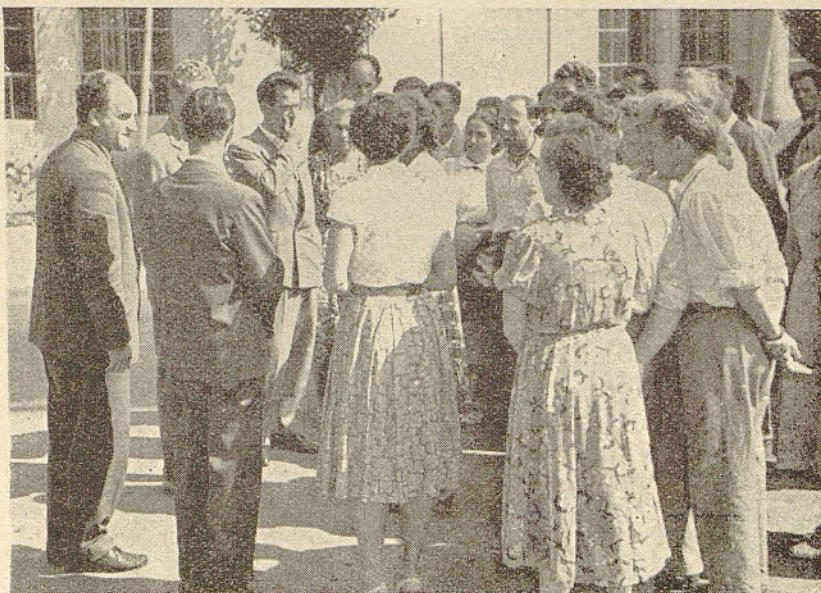
LETALSKI MODELI ZA METEOROLOGIO

Leningrajski letalski modelarji so zgradili posebne letalske modele, ki jih poganjajo mali Dieslovi motorčki z močjo 0,6 KM, z razpetino kril 180 in dolžino trupa 150 cm. Te modele, ki jih je moč upravljati po radiu, zdaj uspešno uporabljajo meteorologi. V nosu teh modelov so nameščeni precizni aparati za raziskavo atmosfere, motorček pa je nameščen nad krilom. Omenjene modele lahko spravijo do višine 5000 m, kjer potem z instrumenti izmerijo in registrirajo zračni tlak, temperaturo in vlažnost zraka, kar vse vpliva na vreme na zemlji. V največji meri te letelce modele uporablja posebna meteorološka znanstvena odprava v puščavi Karakorum, kajti v puščavah je vpliv višjih plasti atmosfere na vreme na zemeljski površini bolj izrazit.

PODZEMELJSKE ŽELEZNE KAČE

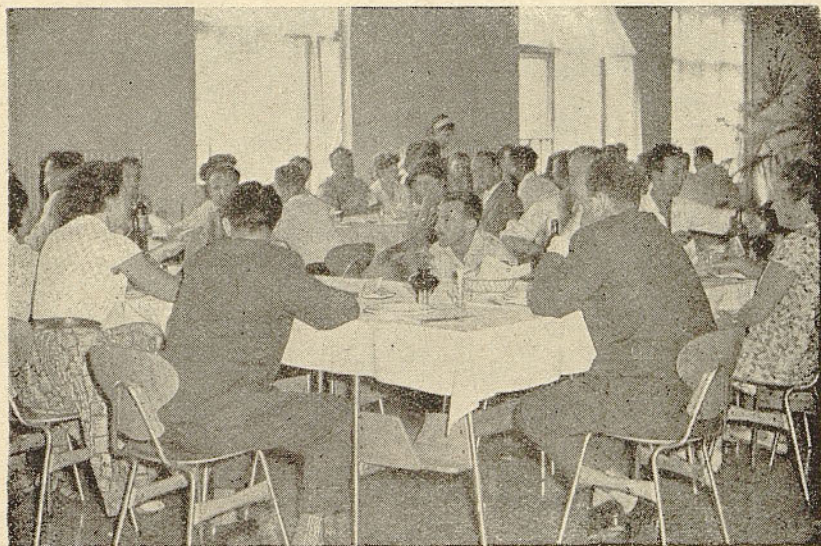
Čeprav je zemlja po svoji površini zelo velika, zlasti v velikih mestih postaja vprašanje prostora za interni mestni problem, vedno večje. Tramvajem, avtobusom in trolejbusom v mestnem prometu močno konkurira podzemeljska železnica, kakršnih doslej v svetu obratuje že 27. Sedemindvajset velikih mest so torej že tako rekoč prevrtali in pod njimi speljali podzemeljske železnice. Pravkar gradijo podzemeljske železnice še v Milanu v Italiji, Lisboni v Španiji in v Oslu na Norveškem. Medtem ko je najdaljša podzemeljska železnica v New Yorku — dolga je namreč 380 km,

Gostje iz Sovjetske zveze v »Iskri«

Našo tovarno je v začetku septembra obiskala skupina delavcev in delavk iz Sovjetske zveze, ki so bili kot gostje sindikata kovinarjev na letovanju v Sloveniji. Po ogledu tovarne so se gostje v dvorani Delavskega sveta porazgovorili s predstavniki tovarne, o delu in življenju pri nas, kar jih je najbolj zanimalo

Foto: Jože Zaplotnik

je najstarejša med njimi v Londonu. Zgradili so jo leta 1863 in je bila sprva na parni pogon, podaljšali pa so jo leta 1890 in jo elektrificirali. Newyorška podzemeljska železnica ima 497 postaj in letno prepelje povprečno po milijardo 340 milijonov potnikov. Najbolj znan je seveda pariški »Metro«, čigar proge so dolge skupno 189 kilometrov in ima 363 postaj, prevozi pa letno povprečno milijardo 200 milijonov potnikov. Londonska železnica ima 230 postaj in letno prepelje skoraj 700 milijonov potnikov. Tudi v Chicagu imajo 110 kilometrov dolgo podzemeljsko železnico, ki je bila zgrajena leta 1892,

modernizirana pa leta 1943. Letno prepelje 112 milijonov potnikov. Podzemeljsko železnico pa imajo nadalje še v Atenah v Grčiji, z dolžino 25,5 km, v Stockholmu na Švedskem, ki je dolga 37 km, v Madridu v Španiji, z dolžino 28 km, v Barceloni v Španiji, ki je dolga le 15 km in v Leningradu v Sovjetski zvezi, ki meri samo 11 km. Prav tako ima svojo podzemeljsko železnico tudi metropola Sovjetske zveze — Moskva, ki jo prav v tem času namepravajo podaljšati na skupno dolžino 138 kilometrov, da bi z njo razbremenili vedno bolj naraščajoči cestni promet v tem vele mestu.

PERSONALNA KRONIKA

VSTOPILO V MESECU AVGUSTU 1960:

Produkcija:

Ana Lukanc — PK delavka; Jože Lenard — PK delavec; Ignac Giacomelli — KV orodjar; Ludvik Bernik — KV strugar; Marko Pavlin — KV kalilec; Jože Grilec — PK delavec; Peter Markun — KV strugar; Ivan Vombregar — PK delavec; Anton Jurajevčič — PK delavec; Anica Zdravkovič — PK delavka; Anzelm Trobec — KV kovač.

Orodjarna:

Albert Laibacher — KV strugar; Franc Porenta — KV rezkalec; Marjan Tomše — KV orodjar; Janez Mlačnik — KV strugar; Ivan Miklavc — KV rezkalec.

Vzdrževanje strojev:

Miroslav Salej — KV rezkalec; Florijan Rjavec — KV strugar; Franc Pegam — KV strojni ključavničar.

Prevoz:

Viktor Uranič — NK delavec.

Oddelek tehnične kontrole:

Jože Stern — KV strojni ključavničar; Anton Polajnar — KV strojni ključavničar; Andrej Nunar — KV strojni ključavničar.

Organizacija:

Olga Vrhovnik — SS uslužbenka.

Razvojni oddelek:

Valentin Jarc — VS strojni inženir; Konrad Rižner — KV finomehanik; Rafael Tratnik — KV orodjar; Rudi Vrabec — KV elektromehanik.

Splošni oddelek:

Anton Kalan — KV mizar.

Kinomontaža:

Miroslav Kalan — KV finomehanik.

Obrat Lipnica:

Judita Gašperšič — PK delavka.

IZSTOPILO V MESECU AVGUSTU 1960.

Prevoz:

Janez Frelih — KV delavec; Matevž Jenkole — PK delavec.

Produkcija:

Ivan Naglič — NS uslužbenec; Ivan Rozman — NK delavec; Miroslav Golob — PK delavec; Ciril Trobec — NK delavec; Jaroslava Gogala — PK delavka; Marija Rode — PK delavka; Karel Sušnik — PK delavec; Andrej Hvastil — NK delavec; Franc Bogataj — NK delavec; Ivan Kuhar — NK delavec; Franc Pernuš — PK delavec; Miro Govekar — VK urejevalec.

Terminski oddelek:

Peter Čanak — SS terminar.

Razvojni oddelek:

Anton Kavčič — NS uslužbenec; Jože Opara — KV orodjar; Fenija Mede — PK delavka; Danilo Kodrič — NS uslužbenec.

Priprava dela:

Stanislava Božičević — NS uslužbenka; Pavel Perko — SS uslužbenec; Janez Lapuh — SS uslužbenec.

Vzdrževanje strojev:

Janez Vogelnik — KV strugar; Metod Praprotnik — KV strugar; Franc Lunar — KV strojni ključavničar.

Splošni oddelek:

Anton Brezovšek — KV električar.

Skladišče kovin:

Cecilija Česen — NS uslužbenka.

Organizacija:

Majda Ahačič — NS uslužbenka.

Oddelek tehnične kontrole:

Frančiška Bratuš — KV kontrolor.

Montaža:

Helena Zajc — PK delavka; Zdenka Rot — vajenka.

Orodjarna:

Anton Bogataj — KV rezkalec.

UPOKOJENI:

Miha Pavec, rojen 10. marca 1903 je bil 31. julija 1960 starostno upokojen. V tem podjetju je bil zaposlen od leta 1951 dalje in sicer v prevoznem oddelku kot KV transportni delavec. Svoje delo je opravljal z veseljem in v zadovoljstvo svojih predpostavljanih.

Prav tako je bil upokojen Viktor Stupnikar, rojen 5. septembra 1909, zaposlen v podjetju neprekinjeno 13 let. Svoje delo je opravljal v produkciji kot KV skladiščnik. Bil je priden in vesten delavec.

Njihovi sodelavci, kakor tudi celotni kolektiv jima želi, da res zasluženo polkojnino uživata v zdravju in zadovoljstvu še mnogo let.

V II. ČETRTLETJU 1960 SO SE POROČILI:

Anica Skrjanc, uslužbenka v finančnem sektorju se je poročila z Vladimирjem Sitarjem.

Ivanka Volčanjk, delavka v komunalnem oddelku, se je poročila s Hasanom Keričem.

Branka Lužan, uslužbenka v komercialnem sektorju, se je poročila z Valentinom Pagonom.

Jožefa Krašovec, delavka v produkciji, se je poročila z Milanom Kovačičem.

Jožica Bašelj, delavka v produkciji, se je poročila z Janezom Bezgovškom.

Marta Kepic, uslužbenka v finančnem sektorju, se je poročila z Mihaelom Potočnikom.

Ljudmila Škofic, delavka v montaži, se je poročila z Janezom Ferjanom.

Nada Žura, delavka v oddelku tehnične kontrole, se je poročila z Jožetom Palirjem.

Francka Perne, uslužbenka v finančnem sektorju, se je poročila z Marjanom Lapanom.

Daniela Fajfar, delavka v montaži, se je poročila z Jožetom Mohoričem.

Marta Mlakar, delavka v montaži, se je poročila z Jožetom Pungarškom.

Jože Antolič, uslužbenec v pripravi dela, se je poročil z Ano Ažman.

Ing. Matija Tomšič, zaposlen v pripravi dela, se je poročil z Marijo Pirkovič.

Marija Štefe, delavka v montaži telefonskih central, Slavica Oman, uslužbenka v pripravi dela, se je poročila z Stefanom Koširjem. čila z Mirkom Božičevićem.

Cvetka Slak, delavka v produkciji, se je poročila z Ivanom Levstekom.

Hilda Lavtar, delavka v produkciji, se je poročila z Francem Zaletelom.

Albin Zupančič, delavec v oddelku tehnične kontrole, se je poročil s Stanislavo Habjan.

Majda Šenk, uslužbenka v finančnem sektorju, se je poročila z Janezom Žepičem.

Tudi Iskra na uspelem IV. mednarodnem sejmu tehnike v Beogradu

Letošnji IV. mednarodni sejem tehnike v Beogradu, od 23. avgusta do 2. septembra, je tako po svoji vsebini, kakor tudi po organizaciji, obisku, številu domačih in tujih razstavljalcev, kakor tudi po obsegu trgovskih poslov, ki so bili sklenjeni na njem, dokazal svojo enakovrednost marsikateri podobni tradicionalni prireditvi v svetu. Se poseben poudarek pa mu je dala tudi razstava nuklearne energije, na kateri je bilo nazorno prikazano, kako široko se je ta veja znanosti v zadnjem času razmahnila tudi pri nas.

Ne gre sicer, da bi na široko pisali o tem sejmu, ker nam tega tudi prostor ne dopušča, njegovo širino in pomen pa bomo prav tako lahko našim bralcem posredovali že z nekaj skopimi, pa vendar zgovornimi podatki. Da je imel sejem veliko vrednost, nam lahko zagotovi že to, da ga je v prvih šestih dneh obiskalo nad pol milijona obiskovalcev iz vse države, pa tudi iz inozemstva. Med razstavljalci – bilo jih je skupno 1129, in sicer domačih 420, iz 25 ostalih držav pa 709 – so vsekakor poželi največji obisk tisti, ki so razstavljali najnovejše izdelke za široko potrošnjo. Tu je bilo vse dni sejma najbolj živahno.

Dvanajst držav, katerih podjetja so razstavila svoje tehnične izdelke, je imelo na sejmu svoje posebne urade, v katerih so obiskovalcem postregli z natančnimi pojasnili, hkrati pa so v njih sklepali tudi pogodbe, katerih vrednost, najsi bo uvozna ali izvozna, je v času sejma dosegla v celoti okrog 180 milijard dinarjev. Tak poslovni promet kaže na kakovost in dobro organizacijo letošnjega sejma tehnike v Beogradu, ki si je tudi s te strani zagotovil tradicijo in opravičil svoj obstoj.

Med domačimi in tujimi odličniki si je letošnji IV. mednarodni sejem tehnike ogledal tudi predsednik Tito, ki je po ogledu dejal, da ga je sejem, zlasti pa še razstava nuklearne energije, docela impresioniral. Tudi tuji gostje so se o sejmu izrazili zelo pohvalno, kar je vsekakor najlepše priznanje organizatorjem in razstavljalcem.

Naša tovarna je razstavila v Beogradu vrsto svojih izdelkov, ki so v lično urejenem razstavnem prostoru privabljali številne hvaležne obiskovalce sejma. Po splošni oceni je bil paviljon »Iskre« med tistimi, ki so obiskovalce zanimali tudi zaradi njihove ureditve. »Iskra« je razstavila svoje izdelke v II. hali, iz katere so tudi pričujoči posnetki.

